

प्रभाव दैनिक

National Daily

पत्रिका नआएमा, ठेगाना परिवर्तन
भएमा वा अन्य कुनै गुनासो/जिज्ञासा
भएमा निम्न माध्यमबाट हामीलाई
तत्काल सम्पर्क गर्नुहुन अनुरोध गरिन्छ ।
प्रभाव पब्लिकेसन प्रा. लि.
सिफल-७, काठमाडौं
०१-४३७३५७७, ९७६९१५४००,
९८४९१५९२१७, ९८४९२४६२६९
marketing2prabhav@gmail.com

वर्ष १२ अंक ८४ काठमाडौं बुधबार, ३२ असार २०८२ Prabhav National Daily Wednesday, July 16, 2025 www.prabhavonline.com पृष्ठ ८ मूल्य रु. ५१-

भिजिट भिसा प्रकरण

दुई महिना नपुग्दै फेरिए अध्यागमन हाकिम

विष्णुप्रसाद कोइराला

नरहरि घिमिरे

- अध्यगमन प्रमुख तीर्थराज भट्टराई भिजिट भिसामा रकम असुली प्रकरणमा गृह मन्त्रालयमा तानिएपछि गत जेठ ७ गतेमात्र अध्यागमन पठाइएका विष्णुप्रसाद कोइराला दुई महिनामै मन्त्रालय तानिए
- कोइरालाको ठाउँमा खोटाडका प्रमुख जिल्ला अधिकारी नरहरि घिमिरेलाई तोकियो जिम्मेवारी
- कोइरालालाई पठाउँदा पनि विमानस्थलमा सुधार नदेखिएपछि गृहमन्त्री रमेश लेखकले प्रमुख फेरिएको भनाइ

स्पेन प्रकरणमा छानबिनको जिम्मा सिआइबीलाई

प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली सहभागी भएको स्पेनको सेभिलामा सम्पन्न संयुक्त राष्ट्रसंघीय सम्मेलनमा असम्बन्धित व्यक्ति लगेको र त्यसै छोडेको विषयमा छानबिन गर्न समिति बनेको छ। आइतबार प्रहरीको केन्द्रीय अनुसन्धान ब्युरो (सिआइबी)ले प्रहरी वरिष्ठ उपरीक्षक एसएसपी) होविन्द्र चोपटीको नेतृत्वमा छ सदस्यीय समिति बनाएको हो।

समितिमा प्रहरी उपरीक्षक (एसपी) रुम कुँवरलगायत रहेका छन्। यसअघि सोमवार गृहमन्त्री लेखकले स्पेन प्रकरणमा विस्तृत छानबिन गर्न निर्देशन दिएका थिए।

मन्त्रालयमा सरुवा गरेका थिए। भिजिट भिसामा जानेसंग प्रतिव्यक्ति २० हजारदेखि ४० हजार रूपैयाँसम्म असुलेर सेटिडमा श्रम गन्तव्यमा उडाउने आरोप भट्टराईमाथि लागेको थियो। उक्त प्रकरणमा गृहमन्त्री लेखेको राजीनामा माग्दै राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वपा)ले प्रतिनिधिसभा बहिष्कार गर्दै आएको छ।

क्रमशः पृष्ठ २ मा

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- भिजिट भिसा प्रकरणका कारण विवादमा मुछिएको अध्यागमन कार्यालयको हाकिम दुई महिना नपुग्दै फेरिएको छ। गृह मन्त्रालयले मंगलबार अध्यागमनका प्रमुख विष्णुप्रसाद कोइरालालाई मन्त्रालय तानेको हो। उनको ठाउँमा खोटाडका प्रमुख जिल्ला अधिकारी नरहरि घिमिरेलाई खटाइएको छ।

तत्कालीन अध्यागमन प्रमुख तीर्थराज भट्टराई भिजिट भिसामा रकम असुली प्रकरणमा गृह मन्त्रालयमा तानिएपछि गत जेठ ७ गतेमात्र कोइरालालाई अध्यागमन पठाएको थियो। कोइरालाको नेतृत्वमा पनि त्रिभुवन विमानस्थलको अध्यागमनमा खासै सुधार हुन नसकेको भन्दै गृहमन्त्री रमेश लेखकले घिमिरेलाई अध्यागमनको जिम्मेवारी दिएको गृह स्रोतले जनाएको छ।

तत्कालीन प्रमुख अध्यागमन अधिकृत भट्टराई भिजिट भिसा प्रकरणमा मुछिएर अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको अनुसन्धानको दायरामा तानिएपछि गृहमन्त्री लेखकले उनलाई बचाउनकै लागि रातारात

'घुस डिल' अडियो प्रकरण

संघीय मामिलामन्त्री गुप्ता हटे, भूमि व्यवस्थामन्त्री अधिकारीलाई संरक्षण !

- घुस डिलको अडियो सार्वजनिकपछि सामान्य प्रशासनमन्त्रीबाट राजकुमार गुप्ताको राजीनामा, भगवती न्यौपानेको नियुक्ति
- गुप्ता र बिचौलियाले पोलेका भूमिमन्त्री राजीनामा दिन आनाकानी गर्दै, राजीनामाको दबाव बढाउँदै विपक्षी
- घुस डिल अडियो प्रकरणको छानबिन गर्न माग

जेबी योञ्जन

काठमाडौं- 'घुस डिल' प्रकरणमा मुछिएका संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासनमन्त्री राजकुमार गुप्ताले राजीनामा दिएका छन्। ७८ लाख रूपैयाँ घुस डिल गरेको अडियो सार्वजनिक भएपछि प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले उनलाई राजीनामा गराएका हुन्।

चौतर्फी दबावपछि मात्र मन्त्री गुप्तालाई राजीनामा गराएका ओली यसअघि मौन बसेका थिए। उनले आरोपित मन्त्रीलाई सोमवारको मन्त्रपरिषद् बैठकमासमेत सहभागी गराएका थिए। घुस प्रकरणमा मुछिएका मन्त्रीलाई कारवाही नगरेको भन्दै प्रधानमन्त्री ओलीको चौतर्फी आलोचना भयो। संसद्मा विपक्षी दलहरूले भ्रष्टाचारलाई संरक्षण गरेको भन्दै चर्को आलोचना गरे। उक्त दबावपछि ओलीले मन्त्री गुप्तालाई बालुवाटारमा बोलाएर राजीनामा दिन निर्देशन दिएका थिए। सोही निर्देशनबमोजिम गुप्ताले मंगलबार राजीनामा दिएका हुन्। गुप्ताको राजीनामापछि एमालेबाटै राष्ट्रिय सभामा प्रमुख सचेतक रहेकी भगवती न्यौपाने संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासनमन्त्री नियुक्त भएकी छन्।

अडियोमा पोलिएका भूमि, व्यवस्था तथा सहकारीमन्त्री बलराम अधिकारीले भने

राजकुमार गुप्ता
निवर्तमान संघीय मामिलामन्त्री

बलराम अधिकारी
भूमि, व्यवस्था तथा सहकारीमन्त्री

भगवती न्यौपाने
नवनि्युक्त संघीय मामिलामन्त्री

राजीनामा दिएका छैनन्। घुस डिल भएको अडियोमा गुप्ता र बिचौलिया दुवैले मन्त्री अधिकारीको नाम पोलेका छन्। बिचौलियाले गुप्तालाई अडियोमा प्रस्टसंग भनेका छन्, 'हिजो भूमिमन्त्रीसंग भेटघाट भएको थियो मेरो। तपाईं पहिल्यै किन नआएको ? तपाईंको नाममात्रै सुनेको मैले सुजन भाइ। तपाईं त मेरो परिवारजस्तो रहेछ। तपाईं मसँग पहिला किन भेट्न आउनुभएन ? तपाईंले खेम पुन कि खेम पुन भनेर यही अडान लिएको भए पाँच दिनअघि भनेको भए म खेम पुन नै गर्दिन्थे भनेर मन्त्रीले भन्नुभयो।'

मन्त्री गुप्ताले अडियो आफ्नो नभएको जिकिर गरेका थिए। तर, अडियोमा भनिएको पैसा भने बैसेपाटीस्थित मन्त्री निवासमा फेला परेको स्वीकारेका थिए। यसपछि उनको राजीनामा विपक्षी दलका सांसदहरूले मागेका थिए। विपक्षी नेता नेकपा माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालले मन्त्रीको घुस मागिएको अडियो सार्वजनिक हुँदा पनि प्रधानमन्त्री ओलीले 'एक्सन' नलिएको भन्दै आलोचना गरेका थिए। सतारूढ कांग्रेसका महामन्त्री गगनकुमार थापाले पनि गुप्तालाई मन्त्री

'काण्ड'ले नछाड्ने ओली सरकार

काठमाडौं (प्रस)- केपी शर्मा ओली नेतृत्वको सरकारमा 'घुस डिल' गरेको अडियो सार्वजनिक भएको यो पहिलोपटक होइन। २०७६ सालको फागुन पहिलो साता तत्कालीन सञ्चार तथा सूचना प्रविधिमन्त्री गोकुल बाँस्कोटाले ७० करोड रूपैयाँ सेक्युरिटी प्रिन्टिङ प्रेस खरिद प्रक्रियामा बार्गेनिङ गरेको अडियो सार्वजनिक भएको थियो। अडियो वाहिरिएपछि बाँस्कोटाले राजीनामा दिए।

आफूलाई भ्रष्टाचारविरोधी प्रधानमन्त्री भनाउन रुचाउने ओलीकै सरकारमा मन्त्रीहरू हरेकपटकजसो घुस प्रकरणमा

मुछिने गरेका छन्। गुप्ताअघि गृहमन्त्री रमेश लेखक नै भिजिट भिसाको नाममा दैनिक ५० लाख रूपैयाँ उठाउने प्रकरणमा मुछिए। तर, उनको बचाउ प्रधानमन्त्री ओली स्वयंले गरे। यो विषय अर्को पनि संसद्मा विपक्षी दलहरूले उठाइरहेका छन्। गृहमन्त्री लेखकको राजीनामा माग्दै विपक्षी दलहरूले छानबिन गर्न पनि माग गर्दै आएका छन्। यसअघि १३ जेठदेखि नै माओवादीसहित विपक्षी दलहरूले लेखकको घुस आरोपी मन्त्री लेखकको राजीनामा माग गर्दै सदन चल्न दिएनन्।

क्रमशः पृष्ठ २ मा

पदबाट हटाउन माग गरेका थिए। गुप्ताको राजीनामा आएको पृष्ठभूमिमा मंगलवारको संसद् बैठकमा विपक्षी सांसदहरूले उनीमाथि छानबिनको माग गरे। भूमि, व्यवस्था तथा सहकारीमन्त्री अधिकारीको

पनि राजीनामा माग गरे। बैठकमा प्रमुख प्रतिपक्षी दल नेकपा माओवादी केन्द्रका सांसद लेखनाथ दाहालले मन्त्री अधिकारीको राजीनामा मागेका हुन्।

क्रमशः पृष्ठ २ मा

सन्दर्भ: वैदेशिक रोजगार

वैदेशिक रोजगारीको नाममा व्यक्तिगत ठगी बढ्यो आकर्षक रोजगारीको प्रलोभनमा नपर्न विभागको आग्रह

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- वैदेशिक रोजगार विभागले वैदेशिक रोजगारीमा नाममा व्यक्तिगत ठगीका घटना बढेकोप्रति गम्भीर ध्यानकर्षण भएको जनाएको छ। विभागले मंगलबार प्रेस विज्ञापित जारी गर्दै त्यस्ता घटनाप्रति सजगता अपनाउन आग्रह गरेको छ।

विभागका अनुसार ठगीमा संलग्नहरूले सामाजिक सञ्जालमार्फत आकर्षक रोजगारीको प्रलोभनमा पार्ने गरेका छन्। यस्ता गतिविधिमा संलग्नहरूले आकर्षक सेवा सुविधा भएका युरोपेली मुलुक, कोरियालगायत देशमा रोजगारीका लागि पठाउने आश्वासन दिने गरेका छन्।

'हालका दिनहरूमा फेसबुक, टिकटक, भाइवर, युट्युब तथा हवाट्सएपलगायतका सामाजिक सञ्जालहरूमा वैदेशिक रोजगारीमा पठाइदिने भनी विभिन्न प्रलोभनसहितका विज्ञापन गर्ने, राष्ठा र आकर्षक सुविधा भएको देशमा पठाइदिने भन्ने आश्वासन दिने, पैसा उठाउने तथा पासपोर्ट संकलन गरेर दुःख दिने, साथै ई-७ भिसामार्फत कोरिया पठाइदिन्छु भनी गैरकानुनी गतिविधि गरेको भन्ने सुनिन आएकोले सो विषयमा यस विभागको ध्यानाकर्षण भएको छ,' विज्ञापितमा

चालु आवमा व्यक्तिगत ठगीका ५६१० उजुरी, असारमा सबैभन्दा बढी

वैदेशिक रोजगार विभागमा चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा पाँच हजार ६१७ वटा उजुरी दर्ता भएको तथ्यांक छ। यो असार महिना सकिँदा दुई दिन बाँकी रहेकासम्मको तथ्यांक हो।

असार महिनामा व्यक्तिगत ठगीका सबैभन्दा धेरै उजुरी परेका छन्। विभागले उपलब्ध गराएको तथ्यांकअनुसार असार महिनामा मात्र ६३४ वटा व्यक्तिगत ठगीका उजुरी

भनिएको छ।

वैदेशिक रोजगार ऐन, २०६४ को दफा १० मा इजाजतपत्र नलिई

दर्ता भएका छन्। असार ३० गतेसम्मको यो तथ्यांकमा अन्य उजुरी पनि थपिन सक्छन्। त्यस्तै चालु आवको साउनमा ४५९, भदौमा ३५३, असोजमा १९७, कात्तिकमा २४४, मंसिरमा ३९६, पुसमा ४५५, माघमा ५०५, फागुनमा ६२६, चैतमा ६२६, वैशाखमा ५८९ र जेठमा ६२९ वटा व्यक्तिगत ठगीका उजुरी विभागमा परेका छन्।

क्रमशः पृष्ठ २ मा

वैदेशिक रोजगार व्यवसाय सञ्चालन गर्न नपाउने व्यवस्था छ। सरकारले रोजगारीका लागि खुला गरेका

विभागको काम कानुनबमोजिम रोजगारीमा जानेलाई सुसूचित गर्ने हो। यो त ठगीमा परेकाहरूको पैसा उठाइदिने कार्यालयजस्तो भइसक्यो। नबुझी लहैलहैको पछि दौडने गर्नाले ठगीका घटना बढेको छ।

चन्द्रबहादुर शिवाकोटी
प्रवक्ता, वैदेशिक रोजगार विभाग

मुलुकमात्र श्रमिक पठाउन पाइन्छ। तर कानुनी प्रावधानविपरीत श्रम स्वीकृति नै नलिई अर्को मुलुकको विमानस्थल प्रयोग गर्ने, गलत सूचना प्रवाह गर्दै भ्रम सिर्जना गरेर विदेश पठाउने गरेको पाइएको छ। यस्तो कार्य गैरकानुनी भएको र यसरी वैदेशिक रोजगारीमा जाँदा श्रमिकहरू विभिन्न जोखिममा पर्न सक्ने, मानव तस्करी, श्रम शोषण र दुर्व्यवहारको खतरा भन्नु बहन सक्ने विभागले जनाएको छ।

क्रमशः पृष्ठ २ मा

तु-आवश्यकता

यस कम्पनीका लागि निम्न कर्मचारी आवश्यकता परेकाले योचय व्यक्तिहरूबाट आफ्नो बायोडाटासहित यथासिद्ध सम्पर्क गर्न अनुरोध गरिन्छ ।

- PUBLIC RELATION OFFICER (PRO)
- 5 PAX (Male & Female)

नोट: SLC, अंग्रेजी राम्रोसँग बोल्न लेख्न सक्ने, सम्बन्धित क्षेत्रमा अनुभवी, कम्प्युटरको ज्ञान हुनुपर्ने छ ।

तलब २५,०००/-

आवेदन तल दिईएको ईमेल वा ठेगानामा पठाउन सकिनेछ ।

Opus Manpower Pvt. Ltd.
(MIMOSA OVERSEAS PVT. LTD.)

Samakhushi, Townplanning-26, Kathmandu (Near Big Mart)

Mob: 9851100368, 9841948686, E-mai: operations@opusmanpower.com

प्रभाव दैनिक

National Daily

सम्पादकीय

कहिल्यै नसुधिने अध्यागमन

देशमा रोजगारीको अवसर छैन। युवाहरू दैनिक रोजगारीको खोजीमा नयाँ-नयाँ मुलुकमा निस्कन्छन्। श्रम स्वीकृतिको फण्डभरि प्रक्रियामा छिनुभन्दा उनीहरू दलाललाई केही बढी रकम तिरेर गन्तव्य मुलुक जान्छन्। यो प्रक्रियामा अध्यागमन कार्यालयका अधिकृतहरूको 'सेटिङ' देखिन्छ।

यही प्रकरणका कारण विवादमा तानिएपछि अध्यागमन विभागका हाकिम तीर्थराज भट्टराईलाई रातारात गृह मन्त्रालयले गत जेठ पहिलो हप्ता हटाएको थियो। यो विषय अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले थाहा पाएपछि उनी छानबिनको दायरामा तानिए। भिजिट भिसामा रकम असुली प्रकरण पनि बाहिर आयो। बाहिर भिजिट भिसा प्रकरणमा रकम असुलीबारे छताछुल्ल भए पनि भित्र अध्यागमनका अधिकृतहरू भने सुधिने छाँट देखिंदैन। भट्टराईको ठाउँमा पठाएका विष्णुप्रसाद कोइरालाले दुई महिना हुन लाग्दा पनि त्यस विषयमा सुधार गर्न नसकेपछि उनलाई हटाएर गृहले नरहरि घिमिरेलाई पठाएको छ।

कोइरालाको नेतृत्वमा पनि त्रिभुवन विमानस्थलमा खासै सुधार हुन नसकेको प्रस्टै देखिन्छ। उनी त्यहाँ गएपछि भिजिट भिसामा छुट्टै भारतहुँदै त कतिपय सौभै श्रम गन्तव्यमा पुगेको देखिन्छ। यो विषय मिलेमतोमा हुने भएकोले बाहिर आउन सकेको छैन। सरकारमा सहभागी मन्त्रीदेखि नयाँ दलका सांसदहरूको समेत यसमा संलग्नता देखिएकाले अहिले मौन देखिन्छ सरकार।

यता अध्यागमनका अधिकारीहरू भने 'नानीदेखि लागेको बानी' छोड्न नसकेभैं यस कार्यमा लागिरहेका छन्। त्यसैले पनि धेरैले अध्यागमनलाई मालदार कार्यालयको रूपमा चिनिन्छ। भिजिट भिसा प्रकरणमा रकम असुलीमा खासै सुधार नआएपछि गृह मन्त्रालयले अध्यागमन अधिकृतहरूलाई एकैसाथ सरुवा गर्ने तयारी पनि गरेको छ।

सरकारले राहदानी बोकेकाहरूलाई सुरक्षाको निमित्त भन्दा जबसम्म छेकबार गरिरहन्छ यो समस्या समाधान हुन्न। भिजिट भिसामा हुने रकम असुली 'ओपन सेक्टर' हुँदा पनि सरकारले शंकरदास बैरागी नेतृत्वको छानबिन समितिलाई तीन महिनाको समय दिएको छ। अझ यो समितिको सदस्य सचिवमा स्वार्थको दृष्टि मिल्नेगरी गृहकै सहसचिव प्रदीप कोइरालालाई राखिएको छ। यसले गर्दा गृहकै कर्मचारीले गर्ने बदनियत ढाकछोप हुने शंका सिर्जना भएको छ। यसरी नै 'चोर पुलिस' को खेल खेप्दै जाने हो भने अध्यागमन सुधिदैन। यसका लागि पहिले त स्वतन्त्र व्यक्तिको नेतृत्वमा छानबिन समिति बन्नुपर्छ। अर्को विषय भनेको श्रम गन्तव्य मुलुक जानुपूर्व अपनाउनुपर्ने सरकारी मापदण्डमा सहज बनाउन सरकारले विशेष ध्यान दिनुपर्छ।

■ दीपराज सन्ध्याल

मित्रराष्ट्र भारत पनि राष्ट्रिय विकास र समृद्धिको मार्गमा अग्रसर रहेको छ। विश्वको एक उदीयमान आर्थिक शक्ति भारतले पछिल्ला वर्षहरूमा आर्थिक, सामाजिक, विज्ञान-प्रविधि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार विकासमा ठूलो प्रगति हासिल गरेको छ। एउटा निकट छिमेकी र भारतसँग 'रोटीबेटी'को विशिष्ट सम्बन्ध रहेको नेपालले आफ्नो दक्षिणी छिमेकी र विश्वको उदीयमान आर्थिक शक्ति भारतको प्रगति र विकासबाट सक्दो फाइदा लिन सक्नुपर्छ। यसका लागि नेपालको राजनीतिक नेतृत्वले मनन गर्नु आवश्यक छ।

भारतको बहुआयामिक

विकासबाट लाभ लिन सक्नुपर्छ

प्रयोगिकी संस्थान (इण्डियन इन्स्टिट्युट अफ टेक्नोलोजी, आइआईटी)को अवलोकन भ्रमण गराइएको थियो। आइआईटी दिल्ली विज्ञान-प्रविधि, तालिम, अनुसन्धान र विकासका क्षेत्रमा भारत सरकारले स्थापना गरेका २३ वटा यस्ता उत्कृष्टतम अनुसन्धान केन्द्रमध्ये एक हो। इस्वी सन् १९६१ मा इन्जिनियरिङ कलेजका रूपमा स्थापित यो संस्थालाई सन् १९६३ मा राष्ट्रिय महत्त्वको संस्था घोषणा गरिएको थियो। पछि यसको नाम भारतीय प्रयोगिकी संस्थान राखियो। पछिल्लो क्युएस विश्वविद्यालय मूल्यांकनका आधारमा आइआईटी दिल्ली विश्वभरका उत्कृष्ट अनुसन्धान संस्थामध्ये १२३औं र भारतमा प्रथम स्थानमा समावेश छ।

अवलोकन भ्रमणका क्रममा आइआईटी दिल्लीको अनुसन्धान तथा विकास एकाइ र त्यसअन्तर्गत सञ्चालित केही अनुसन्धान परियोजनाको प्रयोगशालामा भएका परीक्षणको अवलोकन गर्ने अवसर प्राप्त भएको थियो। ती परियोजनामध्ये हालै विकसित पानीको शुद्धता परीक्षण उपकरण र विद्युतीय सवारीसाधनलाई वायरलेस प्रविधिले चार्ज गर्ने उपकरण प्रमुख थिए।

त्यस्तै, अवलोकनकै क्रममा पत्रकारको टोलीले उत्तर प्रदेशको राजधानी लखनउ सहरस्थित भारतीय प्रबन्ध संस्थान (इण्डियन इन्स्टिट्युट अफ म्यानेज्मेण्ट, आइआईएम), भारतीय सरकार रेल मन्त्रालयअन्तर्गत सञ्चालित अनुसन्धान अभिकल्प एवं मानव संगठन (रिसर्च डिजाइन एण्ड स्ट्रचण्डर्ड अर्गनाइजेसन, आरडीएसओ) तथा वैज्ञानिक तथा औद्योगिक अनुसन्धान परिषद्अन्तर्गत केन्द्रीय औषधीय एवं सँगंध पौधा संस्थान (सेण्ट्रल इन्स्टिट्युट अफ मेडिसिनल एण्ड अरोम्याटिक प्लाण्ट्स) हिन्दुस्तान एरोनोटिक्स लिमिटेडको पनि भ्रमण गरेको थियो। भ्रमणका क्रममा यी संस्थाद्वारा सञ्चालित विभिन्न अध्ययन अनुसन्धान र प्रविधि विकास कार्यक्रमबारे जानकारी गराइएको थियो। व्यवस्थापन संकायमा अब्बल आइआईएम लखनउले व्यवस्थापनका हरेक क्षेत्रमा कृत्रिम बुद्धिमत्ता तथा प्रविधिलाई कसरी प्रयोग गर्न सकिन्छ भन्नेबारे अध्ययन अनुसन्धान गरिरहेको जानकारी दिइयो। साथै त्यहाँ सञ्चालित विभिन्न शैक्षिक कार्यक्रमका बारेमा जानकारी दिइएको थियो। सो अवसरमा आइआईएम लखनउले आफ्ना स्नातकोत्तर र विद्यार्थी शैक्षिक कार्यक्रममा नेपाल र भुटानका विद्यार्थी लक्षित छात्रवृत्ति प्रदान गर्ने योजना रहेको पनि जानकारी दिइयो।

आइआईएमएसओ रेल यातायातसम्बन्धी यन्त्र उपकरणका क्षेत्रमा अनुसन्धान गर्ने, उपकरण नमूना निर्माण गर्ने र गुणस्तर निर्धारण तथा प्रमाणीकरण गर्ने संस्था हो। यस संस्थाको भ्रमणका क्रममा यसले भारतीय रेल सेवामा नयाँ प्रविधिको विकास, नयाँ प्रविधि अवलम्बन र त्यसको नमूना निर्माणअन्तर्गत सञ्चालित विभिन्न गतिविधि तथा प्रविधिको अवलोकन पनि गरिएको छ। यसपछि संगठनका वरिष्ठ अधिकारीहरूसँगको छलफलका क्रममा नेपालको रेल यातायातको विकासमा भारत सरकारमार्फत संगठनले गर्नसक्ने सहयोगबारे विचार विमर्श गरिएको थियो।

सन् १९५९ मा स्थापना भएको केन्द्रीय औषधीय एवं सँगंध पौधा संस्थान भारत सरकार, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयअन्तर्गत जीवशास्त्र र रसायन विज्ञानसम्बन्धी उच्च गुणस्तरयुक्त अनुसन्धान तथा किसान एवं व्यवसायीलाई औषधीय र सुगन्धयुक्त वनस्पति उत्पादन, त्यस्ता वनस्पति उत्पादनसम्बन्धी प्रविधि र सेवा प्रदान गर्ने संस्था हो। हिन्दुस्तान एरोनोटिक्स लिमिटेड सन् १९४० मा स्थापना भएको ठूला हवाईजहाज, वायुयान, रकेट तथा सैनिक वायुयान निर्माण गर्ने विश्वका पुराना सार्वजनिक निकायमध्ये एक हो। यस संस्थाले सन् १९४२ बाट हवाईजहाज निर्माण गर्न सुरु गरेको थियो। यसले भारतीय वायुसेनाका लागि विभिन्न लडाकु र अन्य विमान निर्माण गरेको छ। यसका ११ वटा अनुसन्धान र विकास केन्द्र रहेका छन्। तीमध्ये लखनउस्थित अनुसन्धान केन्द्र पनि एक हो।

राजकीय भवन दृश्यावलोकन

भारत परिचयात्मक भ्रमणको सिलसिलामा पत्रकारको प्रमण्डलले संघीय राजधानी नयाँदिल्लीस्थित राष्ट्रपति भवन र उत्तर प्रदेशको प्रान्तीय राजधानी लखनउस्थित विधानसभा भवनपरिसर, भवनमा रहेका विभिन्न कक्ष तथा महत्त्वपूर्ण स्मारकहरूको

अवलोकन गरेको थियो।

भारतका राष्ट्रपतिको निवास र कार्यालय रहेको राष्ट्रपति भवन परिसर १३० हेक्टर क्षेत्रफलमा फैलिएको छ। राष्ट्रपति भवनको मुख्य भवनमा ३४० कक्ष रहेका छन्। क्षेत्रफलका आधारमा भारतको राष्ट्रपति भवन र यसको परिसर इटलीका राष्ट्रपति भवनको कुइरिनल दरवारपछिको दोस्रो ठूलो हो। भारत स्वतन्त्र हुनुभन्दा अघि यो भवन सन् १९३१ देखि १९३७ सम्म तत्कालीन बेलायती शासनका प्रतिनिधि गभर्नर बस्ने 'भिसरोय हाउस'को रूपमा चिनिन्थ्यो भने यो भवन सन् १९४७ देखि १९५० सम्म गभर्नमेण्ट हाउसका रूपमा रहेको थियो।

राष्ट्रपति भवनमा विभिन्न ऐतिहासिक तस्वीर, पुरातात्विक सामग्री, कलात्मक चित्र र मूर्तिहरू रहेका छन्। भारतीय र रोमन वास्तुकला शैलीमा निर्मित मुख्य भवनको छत गुम्बज आकारको रहेको छ। वर्तमान राष्ट्रपति द्रोपदी मुर्मू र उनका पूर्ववर्ती प्रणव मुखर्जीले राष्ट्रपति भवनमा क्रमशः जनजातीय संग्रहालय र लोककला संग्रहालय कक्षको स्थापना गरेका छन्। यसले भारतको राष्ट्रिय एकतालाई थप सबल पारेको त्यहाँका उच्चपदस्थ कर्मचारीले बताएका छन्।

त्यस्तै, पत्रकारको भ्रमण टोलीले उत्तर प्रदेश राज्यको लखनउस्थित विधानसभा भवन, भवनका विभिन्न कक्ष तथा परिसरको अवलोकन गरेको थियो। उत्तर प्रदेश राज्यमा दुई सदनात्मक व्यवस्थापिका संसद छ। त्यहाँको माथिल्लो सदनलाई विधान परिषद् तथा तल्लो सदनलाई विधानसभा भनिन्छ। उत्तर प्रदेश विधानसभामा ४०३ निर्वाचित सदस्य छन् र यो भारतको सबैभन्दा ठूलो विधायिका हो। त्यस्तै विधायिकी परिषदमा १०० सदस्य छन्। विधानसभामा कार्यकाल पाँच वर्षको हुन्छ। उत्तर प्रदेशको पहिलो विधानसभाको गठन सन् १९५२ मा भएको थियो। त्यसपश्चात् यो १८औं पटक गठन भएको छ। विधानसभा भवन युरोपियन तथा अर्वाध वास्तुकलाको मिश्रित शैलीमा निर्माण गरिएको छ।

विपद् उत्थानशील पूर्वाधारका लागि जठबन्धन

सिडिआरआई भारतका वर्तमान प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीद्वारा सन् २०१९ को संयुक्त राष्ट्रसंघीय जलवायु सम्मेलनमा घोषणा गरिएको एउटा विश्वव्यापी सार्वकारी संस्था हो। यसमा राष्ट्रिय सरकारहरू, राष्ट्रसंघका निकाय तथा कार्यक्रम, बहुपक्षीय विकास बैंक, निजी क्षेत्र र प्राज्ञिक संस्था संलग्न छन्। यो संस्थाको प्रमुख उद्देश्यमा जलवायु परिवर्तन र विपद् उत्थानशील पूर्वाधारको प्रवर्द्धनमार्फत दिगो विकासमा सघाउ पुऱ्याउनु हो। संस्थाको उत्थानशील कार्यक्रम सहकार्यात्मक र समावेशीकरणका कार्यगत सिद्धान्तबाट निर्देशित छ। संस्थाले जलवायु विषमता र विपद्को तीव्र रूपमा बढ्दो परिवेशका सन्दर्भमा अति जोखिममा रहेका सदस्य राष्ट्र र समुदायका आसन्न प्राथमिकतामा केन्द्रित रहेर आफ्नो कार्य गरिरहेको छ।

नेपालसहित चार देश तथा आठ अन्तर्राष्ट्रिय संस्था सिडिआरआईका सदस्य रहेका छन्। विपद् उत्थानशील पूर्वाधार, महत्त्वपूर्ण पूर्वाधार उत्थानशीलता कार्यक्रम, भूगोल सान्दर्भिक उत्थानशील पहल, ज्ञानकेन्द्रित पहल एवं सबलीकरण संयन्त्र तथा अन्तरसम्बन्धित विषयसम्बन्धी नतिजा सिडिआरआईका प्रमुख कार्यक्रम हुन्। भारतको नयाँदिल्लीमा मुख्य कार्यालय रहेको सिडिआरआईले विभिन्न १८३ परियोजनामा दुई करोड १८ लाख अमेरिकी डलर आर्थिक सहायता प्रदान गरेको छ। संस्थाद्वारा आयोजना गरिएको सक्षिप्त छलफल कार्यक्रममा यसका पदाधिकारीले संस्थाको परिचयका साथै यसको प्रमुख उद्देश्य र कार्यकारणमा जानकारी गराएका थिए। सम्पूर्ण विश्व र खासगरी दक्षिण एसियाका पहाडी मुलुक एवं तटीय राज्यहरू जलवायु प्रकोप र विपद्को चपेटामा परिरहेका सन्दर्भमा सिडिआरआईजस्ता संस्थाको अहम भूमिका रहेको सो छलफलमा जोड दिइएको थियो।

एसियन न्युज इण्टरनेसनल (एएनआई) भ्रमण

पत्रकारको टोलीले नयाँदिल्लीस्थित एसियन न्युज इण्टरनेसनलको पनि अवलोकन भ्रमण गरेको थियो। एएनआई भारतको एउटा समाचार संस्था (न्युज एजेन्सी) हो। यसले

भारतका विभिन्न सञ्चारमाध्यमलाई समाचार प्रदान गर्छ। प्रेम प्रकाशले सन् १९७१ मा एएनआईको स्थापना गरेका थिए। एएनआई भारतको सबैभन्दा ठूलो टेलिभिजन न्युज एजेन्सी हो। यसले आफ्ना ग्राहकलाई भिडियो, तस्वीर र समाचार प्रदान गर्छ। पत्रकारको टोलीले एएनआई भ्रमणका क्रममा संस्थाको समाचार संकलन र सम्पादन कक्षको अवलोकन गर्नुका साथै समाचार संकलन, सम्पादन र सम्प्रेषण प्रक्रियाका बारेमा पनि जानकारी लिएको थियो।

यसका अतिरिक्त पत्रकारको भ्रमण दलले नयाँदिल्लीस्थित दिल्ली हाट र आगरास्थित विश्वको सातौं आश्चर्य ताजमहलको पनि भ्रमण गरेको थियो। दिल्ली हाट विशाल क्षेत्रमा फैलिएको भारतको ग्रामीण हाटबजारको फन्फुलको दिने बजार हो। यहाँ हस्तकलालगायत सामग्री पाइन्छन्। भारतका विभिन्न राज्यका व्यापारी र शिल्पीले आफ्ना उत्पादन राजधानीमा ल्याएर बेच्ने अवसर प्राप्त गरेका छन्।

द्विपक्षीय सम्बन्ध र सहयोग विस्तारका कुरा

भ्रमणको सिलसिलामा पत्रकारको प्रमण्डलले भारतको विदेश मन्त्रालयअन्तर्गत उत्तरी शाखा हेर्ने अतिरिक्त सचिव मुनु, महवरसंग साउथ ब्लकस्थित मन्त्रालयमा भेट गरेको थियो। त्यस अवसरमा आयोजित संक्षिप्त अन्तरक्रियामा महवरले भारत सरकारले आफ्नो छिमेक पहिला नीतिअनुरूप नेपाल र भुटानसँगको सम्बन्धलाई प्राथमिकता दिएको बताए। उनले भारत सरकारले नेपाललाई दिने सहायतामा पछिल्ला वर्षमा वृद्धि भएको तथा सहयोगका क्षेत्र पनि विस्तार भएको उल्लेख गरे। अतिरिक्त सचिव महवरले भारत (नेपाल द्विपक्षीय सम्बन्ध विशेष रहेको र यो सम्बन्ध अझै फाँटिँदै जाने विश्वास व्यक्त गरे।

साथै, उनले नेपाल र भुटानले भारतले गरेको आर्थिक विकासबाट भरपुर लाभ उठाउन सक्नुपर्नेमा जोड दिए। महवरले नेपालले भारतीय लगानी आकर्षण गर्ने निश्चित क्षेत्रको पहिचान र लगानीमैत्री नीति र वातावरणको निर्माण गर्नुपर्नेमा पनि जोड दिए। त्यस्तै दुई देशबीच यातायात सम्पर्क विस्तारमा पनि जोड दिए।

त्यस्तै, फेडरेसन अफ इण्डियन चेम्बर्स अफ कमर्स एण्ड इण्डस्ट्री (एफआईसिसआई) का पदाधिकारीसँगको भेटका अवसरमा नेपाल-भारत द्विपक्षीय व्यापार र वाणिज्य क्षेत्रका बारेमा परिचर्चा भएको थियो। यस क्रममा नेपालले भारतसितको व्यापारमा बेहोनुपरेको व्यापार घाटा न्यूनीकरणका उपायको बारेमा पनि छलफल भएको थियो। साथै, भारतीय निजी क्षेत्रको लगानीका प्राथमिकता र त्यसको वृद्धि गर्नुपर्नेमा जोड दिइएको थियो। जलविद्युत्, कृषि, पर्यटन र स्वास्थ्य क्षेत्रमा भारतीय लगानी भित्र्याउन सकिने सम्भावनामाथि पनि चर्चा गरिएको थियो।

भारत भ्रमणका क्रममा पत्रकारको टोली त्यहाँको सरकारी टेलिभिजन प्रसारण संस्था दूरदर्शनले 'इण्डियन डिप्लोमेसी : भ्वाइसेस फ्रम भुटान एण्ड नेपाल' शीर्षकमा आयोजना गरेको अन्तरक्रियामा सहभागी भएको थियो। अन्तरक्रियामा नेपाल र भारत सम्बन्धका विविध पक्षका साथै दुई देशबीचको जनस्तरमा विद्यमान सम्बन्धका बारेमा परिचर्चा गरिएको थियो।

त्यस्तै, अन्तरक्रियामा त्रिदेशीय सांस्कृतिक र सभ्यतागत निकटताको महत्त्व र सान्दर्भिकता, जनस्तरको अन्तरक्रियाले प्रवर्द्धन गरेको मित्रतालगायत कसरी द्विपक्षीय तथा त्रिपक्षीय व्यापार, लगानी तथा विकास सहायतालाई बढवा दिन सकिन्छ, भन्ने विषयमा पनि विचार मन्थन भएको थियो। साथै, नेपाल, भुटान र भारतले जलवायु परिवर्तनबाट हुने असर र विपद्को कसरी मिलेर सामना गर्न सक्छन् भन्ने विषयमा सो अवसरमा चर्चा गरिएको थियो।

अन्त्यमा मित्रराष्ट्र भारतले पछिल्ला वर्षहरूमा आर्थिक, सामाजिक, विज्ञान-प्रविधि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार विकासमा ठूलो प्रगति हासिल गरेको छ। एउटा निकट छिमेकी र भारतसँग 'रोटीबेटी'को विशिष्ट सम्बन्ध रहेको नेपालले आफ्नो दक्षिणी छिमेकी र विश्वको उदीयमान आर्थिक शक्ति भारतको प्रगति र विकासबाट सक्दो फाइदा लिन सक्नुपर्छ। यसका लागि नेपालको राजनीतिक नेतृत्वले मनन गर्नु आवश्यक छ। रासस

श्रम सरोकार

साउदी अरेबियामा रहेका

नेपालीहरूले अपनाउनुपर्ने सावधानी

अज्ञात फोन कल वा मेसेजबाट सचेत रहने

कुनै प्रकारको प्रलोभन देखाइ, चित्रा परेको भनी वा बैंक तथा सरकारी कार्यालयको कर्मचारी हो भनी कसैले तपाईंको ओटिपीलगायतका व्यक्तिगत विवरण मागेमा नदिने।

मोबाइल सेवा खरिद गर्दा सावधानी अपनाउने

खुला पसलहरू वा अनधिकृत डिलरहरूबाट सिमकार्ड नकिन्ने। मोबाइल सिम कार्ड, इन्टरनेट सेवा, वा फिस्ताबन्दी योजनाहरू खरिद गर्दा सम्झौताका सर्तहरू ध्यानपूर्वक अध्ययन गर्ने। सेवा प्रदायक वा एजेन्टहरूसँग माथि उल्लिखित विषयमा सम्झौता गर्दा आफ्नो जानकारीको दुरुपयोग नहुने कुरा सुनिश्चित गर्ने।

आफ्नो व्यक्तिगत जानकारी र कागजातहरू सुरक्षित राख्ने। आफ्नो इकामा, राहदानी, बैंक विवरण वा अन्य व्यक्तिगत कागजातहरू अनावश्यकरूपमा कसैलाई नदिने। यदि कोही कसैले तपाईंको इकामा मागेमा मागिएको विवरणहरू किन आवश्यक छ, भनी पहिले राम्रोसँग बुझ्नुहोस्। तपाईंको कम्पनी वा अन्य कुनै निकाय वा व्यक्तिले कुनै कागजमा तपाईंलाई हस्ताक्षर गर्न भनेमा त्यसमा लेखिएको व्यहोरा बुझेर उचित लागेमा मात्र हस्ताक्षर गर्नुहोस्।

अश्वेश खाताको जानकारी सुरक्षित राख्ने

आफ्नो अश्वेश खाताको विवरण, पासवर्ड, वा ओटिपी कसैलाई पनि नदिने। अपरिचित व्यक्तिलाई तपाईंको अश्वेश खाता खोल्न, अपडेट गर्न, वा परिवर्तन गर्न सहयोग नमान्नुहोस्। कसैले सहयोग गर्नु भने पनि त्यस्तो व्यक्तिको सहयोग नलिने। आफ्नो मोबाइल फोन कसैलाई पनि नदिने। प्रायोजक (स्पान्सर), एचआर कर्मचारी, वा अन्य जो सुकै भए पनि आफ्नो फोनको प्रयोग गर्न अरुलाई नदिने। उनीहरूले तपाईंको जानकारी दुरुपयोग गर्न वा ठगीका लागि प्रयोग गर्न सक्छन्।

अनलाइन किनमेल वा वित्तीय कारोबार गर्दा सावधानी अपनाउने

आधिकारिक वेबसाइटहरू वा एप्सबाट मात्र विलको रकम तिर्ने। आफ्नो डेबिट/क्रेडिट कार्डको विवरण वा अन्य संवेदनशील जानकारी अनधिकृत वा शंकास्पद वेबसाइटहरूमा नर्वाड्ने।

बाहसिंगाको बथान | शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्जको बावाताल भएर वन क्षेत्रमा जाँदै गरेका बाहसिंगाको बथान। बाहसिंगाका लागि प्रख्यात रहेको यस निकुञ्जमा दुई हजारभन्दा बढी बाहसिंगा रहेका छन्। तस्वीर: राजेन्द्रप्रसाद पनेरु/रासस

रौतहटमा 'ड्रोन'बाट वनक्षेत्रको निगरानी

चन्द्रपुर (रौतहट)- पछिल्लो समय रौतहटको वनक्षेत्रको निगरानी गर्न 'ड्रोन'को प्रयोग गर्न थालिएको छ। डिभिजन वन कार्यालय रौतहटअन्तर्गत जंगल सहिधा सर्वाडिभवन वन कार्यालय जंगल सहिधाले चोरी तस्करी नियन्त्रण गर्नका लागि हिजोआज ड्रोन प्रयोग गर्न थालेको हो।

विगत तीन महिनादेखि सो क्षेत्रको वनक्षेत्रमा ड्रोनबाट नै निगरानी गरिँदै आएको छ। ड्रोनबाट वनक्षेत्रको निगरानी गर्न थालेपछि काठ, दाउरा, नदीजन्तु पदार्थको तस्करी नियन्त्रणमा आएको सर्वाडिभवन वन कार्यालय जंगल सहिधाका वन अधिकृत विनोद जेठुराले बताए। ड्रोनको सहायताले १० किलोमिटर वनक्षेत्रको निगरानी सहजै गर्न सकिने र वन संरक्षणमा ठूलो टेवा पुगेको वन अधिकृत जेठुराले भनाइ रहेको छ। ड्रोनको प्रयोगले तस्करी पक्राउ गर्न पनि सहज भएको उनले बताए।

आएको जेठुरा बताउँछन्। सो क्षेत्रका दाउराका नाममा सयौं साइकलहरू जंगलमा गएर सालको लाघ्रा काटेर लाने गर्दै आएका थिए। ती दाउराहरू रौतहटका विभिन्न ईटाभट्टाहरूमा पुग्ने गरेका छन्। ड्रोनबाट रौतहटको जंगल सहिधा, चोचा, धन्सार तथा गैडाटार वनक्षेत्रको निगरानी गरिँदै आएको डिभिजन वन कार्यालय रौतहटका प्रमुख हेमन्तप्रसाद साहले जानकारी दिए। अहिले एउटा मात्र ड्रोनले निगरानी गरेको र आउँदो आर्थिक वर्षमा अरू पनि ड्रोन क्यामरा माग गरेको उनले जानकारी दिए। ड्रोनबाट काठ तस्करी नियन्त्रण हुँदागिरी तस्करी नियन्त्रणमा कार्यमा प्रभावकारी रहेको डिभिजन वन अधिकृत साहले बताए।

संरक्षणका लागि कुनै कसुर बाँकी नराखेको बताए। रौतहटमा ३० हजार १७० हेक्टर वन क्षेत्र छ। जसमा सरकारद्वारा व्यवस्थित वन आठ हजार २३१ हेक्टर, तीनवटा साभेदारी वनद्वारा ११ हजार ९२७ हेक्टर, ब्लक फोरेस्ट व्यवस्थापन एक हजार ५२ हेक्टर, ४३ वटा सामुदायिक वनद्वारा आठ हजार २५७ हेक्टर, चारवटा धार्मिक वनद्वारा ५१ हेक्टर र निजी वनद्वारा ६५६ हेक्टर वन क्षेत्रको संरक्षण गरिँदै आएको उनले जानकारी दिए।

चालु आर्थिक वर्षभित्र जिल्लाका विभिन्न स्थानका १२ हेक्टरभन्दा बढी जंगलको अतिक्रमण भूभाग क्षेत्र हटाई वृक्षरोपण गरेको उनले जानकारी दिएका छन्। यसैबीच डिभिजन वन कार्यालय रौतहटले चालु आर्थिक वर्षमा आठ लाख १८ हजार ७८ वटा विभिन्न जातको विरुवा उत्पादन गरेकोसमेत वन अधिकृत साहले जानकारी दिए। रासस

दुर्लभ सुनौलो तोपचराको संख्या घट्यो

कञ्चनपुर- शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्जमा पाइने दुर्लभ सुनौलो तोपचराको संख्या घटेको छ। नेपाल पक्षी संरक्षण संघ (बिसिएन) को आयोजना तथा शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्जको सहकार्यमा पाँच दिनसम्म गरिएको गणनामा विगतका तुलनामा तोपचराको संख्या घटेको पाइएको हो।

संघका चराविज्ञ हिरूलाल डगौराला अनुसार पाँच दिनसम्म गरिएको गणनामा चराको संख्या १८४ रहेको पाइएको छ। गत वर्ष गरिएको गणनामा तोपचराको संख्या २१२ रहेको थियो। 'घाँसे मैदान विनास नै सुनौलो तोपचराको संख्या घट्नुको प्रमुख कारणका रूपमा रहेको छ' उनले भने, 'पहिला निकुञ्जको बाह्य क्षेत्रमा धेरै घाँसेमैदान रहेकामा हाल मानव अतिक्रमणका कारण घाँसेमैदान अतिक्रमणमा परेका छन्।'

अन्धाधुन्ध रूपमा विषादीको प्रयोग हुन थालेपछि चराले खेतमा विषादी प्रयोग गरिएको अन्तर्गतबाट खाँदा मर्ने गरेका छन्, उनले भने। अर्को सुनौलो तोपचरा विनासका कारणमा अन्य सिकारी चराले प्रजननका बेला गुँडमा रहेका बच्चा र अण्डा खाइदिने गरेको उनको भनाइ छ। निकुञ्जका संरक्षण अधिकृत पुरुषोत्तम वाल्मिकीले बसाइँसराइका कारणले पनि यस चराको संख्या घट्नुमाथको एक कारण हुनसक्ने बताउँछन्। निकुञ्जभित्रको घाँसेमैदानको वासस्थानमा पहिलेको भन्दा केही फरक नरहेको उनी बताउँछन्। उनका अनुसार सुनौलो तोपचरा तराई क्षेत्रमा मात्र पाइने चरा हो। नेपालमा छातीकाके तोपचरा, धर्कें तोपचरा, बया तोपचरा र सुनौलो तोपचरा गरी चार प्रजातिका पाइन्छन्। सुनौलो तोपचरा विश्वमै दुर्लभ संकटापन्न अवस्थामा रहेको छ। यस चराले मेदेखि सेप्टेम्बरसम्म प्रजनन गर्ने गर्दछ। नेपालका संरक्षित क्षेत्रमध्ये शुक्लाफाँटा राष्ट्रिय निकुञ्जमात्र सुनौलो तोपचराले निकुञ्जको घाँसेमैदानका बीच भागमा गुँड लगाउने गर्दछ। भट्ट हेर्दा भूरीजस्तै देखिने र पहेँलो रङको हुने भएकाले यसलाई सुनौलो तोप भनिएको चराविज्ञ डगौराले बताए। 'रूखका हाँगामा कलात्मक तरिकाले पात सिएर चराले गुँड लगाउने गर्दछ, गुँड बनाएर यसले बच्चा जन्माउने गर्दछ,' उनले भने, 'तोपचरा सुनौलो रङको धर्कें

परेको सुन्दर हुन्छ।' सन् १९९६ मा निकुञ्जमा सुनौलो तोप पहिलोपटक देखिएको थियो। त्यसपछि निकुञ्जले नियमितरूपमा यसको संरक्षण गरी तथ्यांक संकलन गरिरहेको छ। निकुञ्जमा किसानको साधीका रूपमा रहेको सुनौलो तोपचराले कीराफट्याँप्रा खान मन पराउँछ।

निकुञ्जका सामूहिकरूपमा गुँड लगाउने, बस्ने र सामूहिकरूपमा आहारा खोज्न जाने भएकाले यसलाई सामाजिक चराका रूपमा पनि लिने गरिन्छ। निकुञ्ज नजिकका ताल, सिमसार क्षेत्र नजिकका काँडेदार रूखमा गुँड लगाउने यसको विशेषता रहेको छ। निकुञ्ज र बिसिएनका आठ जनाको प्राविधिक टोलीले निकुञ्ज क्षेत्रमा पाँच दिनसम्म सुनौलो तोपचराको गणनाको कार्य गरेका हुन्। निकुञ्जभित्रका सिकारी ताल, शुक्लाफाँटा, मालुवेला, लालपानी, हरेयाफाँटा, पक्षीताल, वीरसिंह टापु, सुन्दरीफाँटा, सिंहपुरफाँटा, लालपानी, राधापुरफाँटा, बढनी खेरा, अण्डेयापटैयालगायत क्षेत्रमा सुनौलो तोपचरा गणनाको कार्य गरिएको छ। ३०५ वर्गकिलोमिटर क्षेत्रफलमा फैलिएको निकुञ्जमा सुनौलो तोपचरासँगै ४०० भन्दा बढी प्रजातिका चरा पाइन्छन्। रासस

धरान-चतरा खण्डका तीनवटा पुल निर्माण अन्तिम चरणमा

धरान (सुनसरी)- मदनभण्डारी राजमार्गअन्तर्गत धरान-चतरासडक खण्डमा पर्ने बाघ खोला, बगुवा खोला र ठकुरी खोलाका निर्माणाधीन तीनवटा मोटरबल पुल अन्तिम चरणमा पुगेका छन्। यी पुलसँगै सो सडकखण्डमा पर्ने रेल्वे पुलको निर्माण भने अझै सुरु हुन सकेको छैन। निर्माणको जिम्मा लिएको सूर्य एण्ड सन्स कन्स्ट्रक्सन निर्माण कम्पनीका इन्जिनियर उमेश श्रेष्ठका अनुसार बाघ खोला, बगुवा खोला र ठकुरी खोलाको पुल निर्माण करिब ९५ प्रतिशतसम्म सम्पन्न भइसकेको छ। उनले धरान-चतरा सडकखण्ड सुनसरीको

वराहक्षेत्र नगरपालिका-१ मा निर्माण भइरहेको दुवैतर्फ पेटीसहित ६० मिटर लामो बाघ खोला पुलको काम ९० प्रतिशत सम्पन्न भएको छ। त्यस्तै, बगुवा खोलाका ३० मिटर लम्बाइ र ११ मिटर चौडाइको पुलको निर्माण ९५ प्रतिशत र ठकुरी खोलाका निर्माणाधीन ३५ मिटर लामो पुलको काम ९० प्रतिशत सम्पन्न भएको उनले जानकारी दिए। रेल्वे पुलको काम भने जंगल क्षेत्रभित्र पर्ने भएकाले सुरु हुन सकेको छैन। जंगल क्लियरेन्सको काम अफिसले गर्ने भएकाले क्लियरेन्स भएपछि तुरुन्तै काम सुरु गरिनेछ,' इन्जिनियर श्रेष्ठले भने। कम्पनीले चारवटा मोटरबल पुल निर्माणका

लागि भ्याटसहित २१ करोड ७८ लाख ६३ हजार रूपैयाँमा २०७९ साल जेठ महिनामा ठेक्का स्वीकृत गरी निर्माण सुरु गरिएको थियो। तीनवटै पुल सञ्चालनमा आइसकेका छन् भने छेउछेउमा फिनिशिसको काम बाँकी रहेको इन्जिनियर श्रेष्ठले बताए। छेउछेउमा धेरै रुख भएकाले फिनिशिस र छेउको वाटोमा यसअघि रोक्किएको रुख व्यवस्थापनपछि बाँकी काम सम्पन्न गरिने उनले जानकारी दिए। उनले भने, 'बर्खामा खोलामा यात्रा गर्न निकै कठिन थियो, कयौँ मानवीय क्षति भएको थियो। अब पुल बनेपछि सहज यात्रा सम्भव भएको छ।' रासस

कर्णालीलागायत सहायक नदीमा बच्चा हुर्काउँदै जलप्राणी

कैलाली (प्रस)- कर्णाली नदीलागायत सहायक नदीमा घडियाल गोहीले बच्चा हुर्काइरहेका छन्। यहाँका कर्णालीसहित सहायक नदीमा घडियाल गोहीले बच्चा हुर्काइरहेका छन्। सहायक पथरैया र मोहना नदीमा असारको पहिलो हप्तादेखि घडियाल गोहीले बच्चा हुर्काइरहेका संरक्षणकर्मी भोजराज हुंगानाले बताए। नेपालको चितवन र बर्दिया राष्ट्रिय निकुञ्जमा सरकारले घडियाल गोहीको बच्चा हुर्काउने स्थानको व्यवस्था गरेको हो। प्राकृतिकरूपमा विनाकुनै लगानी घडियालको बच्चा हुर्काइरहेको छ। विगत चार वर्षदेखि घडियाल गोहीले सो क्षेत्रमा बच्चा कोरल्ने गरेको हुंगानाले बताए। मोहना, पथरैया र कर्णाली तीनवटै नदीमा घडियालले यस वर्ष बच्चा कोरलेका थिए। घडियालसँगै सो क्षेत्रमा डल्फिनको पनि बच्चा हुर्काइरहेका छन्। डल्फिन विश्वमै दुर्लभ जलप्राणी मानिन्छन्। यसलाई अन्तर्राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण संघ (आइयूसिएन) ले रातो सूचीमा राखेको छ। वर्षायामको समयमा कर्णाली नदीलागायत सहायक नदीहरूमा डल्फिन बच्चासँगै देखिने गरेको संरक्षणकर्मी हुंगानाले बताए। 'सुरुमा आएका वयष्क

डल्फिनसँग अचेल स-साना बच्चा पनि देखापरिरेका छन्। कम्तीमा पनि दुई-तीन दिनमा छ-सात वटा बच्चा वयष्क माउसँग देखापरिरेका छन्। अहिले देखापरिरेका बच्चालाई डल्फिनले मोहना नदीमा जन्माएका हुन्, उनले भने। डल्फिन बच्चा जन्माउने स्तनधारीभित्र पर्दछन्। स्वच्छ पानीमा बस्न रुचाउने डल्फिन बच्चा हुर्काउनका लागि कैलालीको कर्णालीसहित सहायक नदीमा आउने गर्दछन्। भारत तथा नेपालका विभिन्न नदी क्षेत्रमा बस्ने डल्फिन कर्णालीका सहायक नदीमा मनसुन अबधिभर बस्ने गरेको संरक्षणकर्मी विजयराज श्रेष्ठले बताए। 'तीन महिनाभन्दा बढी समयसम्म डल्फिन यहाँ बस्छन्। मनसुन वाहिरिएसँगै कर्णाली नदीमा फर्कने गर्दछन्,' उनले भने। यी नदी क्षेत्रमा मुख्य आहारा माछा, घाँगीका साथै लेउ प्रशस्त पाइने भएकाले हरेक वर्ष याममा डल्फिन आउँछन्। स्वच्छ जल, प्रशस्त आहारा र बढी दोभान भएकाले यी क्षेत्रमा डल्फिन आउने श्रेष्ठको भनाइ छ। 'प्लानिभेटा ग्यानेटिक जातको डल्फिन पाइन्छ। यो जातको डल्फिन नेपालका साथै भारत, पाकिस्तान र बंगलादेशमा मात्र पाइन्छ,' उनले भने। घडियाल र डल्फिनसँगै यहाँ मगर गोहीले पनि बच्चा हुर्काइरहेका छन्।

Province Government
Ministry of Physical Infrastructure Development
Transport Infrastructure Directorate
Infrastructure Development Office
Bhojpur
Koshi Province, Nepal

Invitation For E-Bids

Notice No. 06/081/82
First Date of Publication: 16th July 2025 (2082/03/32)

- Infrastructure Development Office, Bhojpur invites electronic bids only from eligible bidders for the following works.
- Only eligible bidders with the key qualifications as mentioned in Evaluation Criteria of bidding documents should participate in this bidding:

Contract Identification No.:	Description & Location of work	Average Annual Construction Turnover for last 3 years over the last 10 years excluding VAT (NRs.) In millions	Cash Flow (NRs) In millions	Bid Capacity (NRs.) In millions	Bid Security (NRs.)	Bid Document Fee (NRs)
IDO/BHO/W/ NCB-47/081/82	Construction of Yaiselu River Motorable Bridge, Bhojpur	61.27	13.62	73.52	21,65,000.00	5,000.00
IDO/BHO/W/ NCB-48/081/82	Construction of Thumlung Khola Motorable Bridge, Bhojpur	45.21	10.05	54.25	15,97,000.00	5,000.00
IDO/BHO/W/ NCB-49/081/82	Construction of Bhojpur-Manebhanjyang-Baikunthe-Basikhora- Balankha-Ranitar Road (Ramprasadhri Ga.Pa. Chhapgaun-Basikhora-Aamchowk-Yun-Balankha Section - Third Package), Bhojpur	146.09	33	131.47	38,72,000.00	10,000.00

- Deadline for Bid Submission and Opening:

Submission of Bid		Opening of Bid		Revenue A/c No:		Office Code:	
Date	Time	Date	Time	Revenue Heading No:	1000200010000		3370107011
15 August, 2025 (2082/04/30)	12:00 hours	15 August, 2025 (2082/04/30)	13:00 hours	Deposit A/c No:(Dharauti)	2040100202030000		Pra.le.ikai.ka
				Name of office	Infrastructure Development Office, Bhojpur		
				Bank	RaSriya Banijya Bank		

- Bid Security period shall be 30 days beyond bid Validity period. Bidder has to submit their bid electronically only. They may download the bidding documents for further information, inspection & e-submission from PPMOs web site www.bolpatra.gov.np
- If the last date of purchasing, submission and opening falls on a government holiday then the next working day shall be considered as the last day.
- The Purchaser reserves the right to accept or reject, wholly or partly any or all the bids without assigning any reason, whatsoever.
- Matters not covered in this notice shall be treated in accordance with PPA-2063 and PPR-2064 (Latest addendum)

Office Chief

हिरा पन्ना, रोटी कपडा और मकान, बहारों फूल बरसाओजस्ता चर्चित भारतीय फिल्ममा अभिनय गरेका धीरज कुमारको मंगलबार निधन भएको छ । और मिली, घरकी लक्ष्मी बेटियाँ र मायकाजस्ता शोका लागि पनि उनी परिचित छन् । श्वासप्रश्वासमा समस्या आएपछि उनलाई सोमबार कोकिलाबेन धीरुभाई अम्बानी अस्पतालमा भर्ना गरिएको थियो । अवस्था गम्भीर बन्दै गएपछि उनलाई भेन्टिलेटर सपोर्टमा राखिएको थियो । ७९ वर्षीय अभिनेता-निर्देशकलाई निमोनिया भएको थियो ।

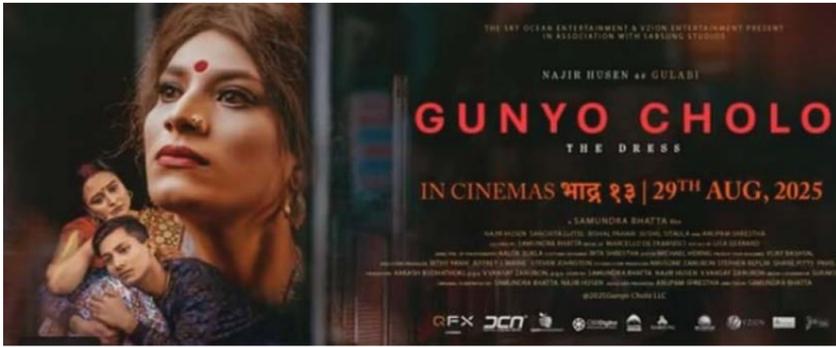

बुधबार, ३२ असार, २०८२ (Wednesday, July 16, 2025)

गुन्यु चोलोको गीत 'म फूल हुँ कि काँडा' सार्वजनिक

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- फिल्म 'गुन्यु चोलो : द ड्रेस'को गीत 'म फूल हुँ कि काँडा' सार्वजनिक गरिएको छ । राजधानीमा आयोजित एक कार्यक्रम बिच सार्वजनिक गीतमा लेखु सहयात्रीको शब्द र मनिषा पोखरेलको स्वर छ । संगीत लेखु सहयात्रीले नै दिएका छन् । गीतमा आफूभित्र पनि प्रेमिल मन रहेको र माया गर्ने इच्छा रहेको देखाइएको छ । देख्दै मन पराएपछि आफूलाई पनि मनबाट चोखो माया गर्न गीतमा आग्रह गरिएको छ । गीतको भिडियोमा नाजर हुसेनको अभिनय छ । उनी महिलाको भेषमा देखिएका छन् । रोस्वर र पोस्चरमा पनि उनले मेहनत गरेका छन् । भिडियोमा सुशील सिटौलालाई पनि देख्न सकिन्छ । कार्यक्रम निर्माण टिमले फिल्मको प्रदर्शन मिति भदौ १३ गतेका लागि घोषणा गरेको छ । समुन्द्र भट्टको निर्देशन रहेको फिल्म

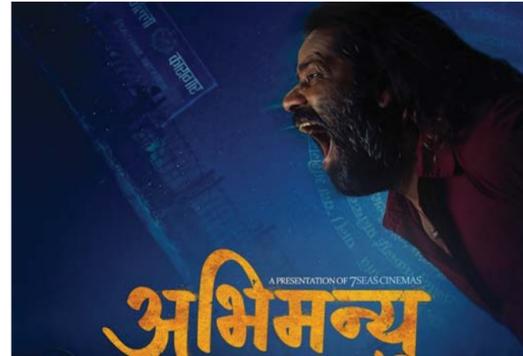
लैंगिक अत्यसंख्यक पारालैंगिक पात्रको कथामा बनेको छ । फिल्ममा नाजरले पारालैंगिक महिला (ट्रान्सवमन)को भूमिका निर्वाह गरेका छन् । नाजरका साथ सञ्चिता लुईटेल, सुशील सिटौला, राजकुमार घोष, शिशिर राणा, अनुपम श्रेष्ठ र विशाल पहाडले पनि महत्त्वपूर्ण भूमिका

फिल्ममा निर्वाह गरेका छन् । नेपालको पहिलो पूर्णरूपको ट्रान्स स्टोरीमा निर्मित यो फिल्मको अन्तर्राष्ट्रिय वितरण अधिकार अमेरिकाको बफेलो एटलेले किनेको छ । फिल्ममा हल्लिउडकी कलाकार लिजा जेराडले स्वर दिएकी छिन् भने ब्याकग्राउन्ड म्युजिकको सम्पूर्ण काम

मासेलो दी फ्रान्सिसीले गरेका छन् । हल्लिउड चलचित्र 'ग्याङ्गस्टर-२' मा लिजाले स्वर दिएकी थिइन् । आकाश बुढाथोकी र भि-भन्से जानुवोनको लगानीमा बनेको फिल्मको कार्यकारी निर्माता जेफ्री जे वेन र रिचम जोन्स्टन हुन् भने अनुपम श्रेष्ठ फिल्मका सहयोगी निर्माता हुन् ।

पोस्टरमा 'अभिमन्यु: च्याप्टर-१'

काठमाडौं (प्रस)- आगामी भदौ २७ गते रिलिजको तयारीमा रहेको फिल्म हो 'अभिमन्यु च्याप्टर-१' रिलिज मिति नजिकिँदै गर्दा फिल्मको पोस्टर सार्वजनिक गरिएको छ । सार्वजनिक पोस्टरमा कलाकार कामेश्वर चौरासियालाई देख्न सकिन्छ । पोस्टरमा उनी खुसीले कराइरहेको जस्तो देखिन्छ । पोस्टरले फिल्मप्रति दर्शकलाई कौतुह पैदा गराउँछ । यसको हिन्दी भर्सन भने असोज ६ अर्थात् (सेप्टेम्बर २२) मा रिलिज हुँदै छ । फिल्मले पैसाको प्रलोभनमा चक्रव्युहमा फस्ने र त्यहाँबाट उम्किन खोज्ने व्यक्तिको संघर्षको कथा विषय बनाएको छ । फिल्ममा चौरासियासँगै सरिता गिरी, गौमाया गुरुङ, लक्ष्मी वर्देवा, शिशिर वाइदेल, किरण श्रेष्ठ, प्रकाश दाहाल, सुष्मा निरौलाको अभिनय छ । सेभेन सिज सिनेमाको प्रस्तुतिमा

निर्माण भएको फिल्म सुशान्त गौतमले निर्देशन गरेका हुन् । यो उनको डेब्यु निर्देशन हो । मुकेश खनालको लेखन रहेको फिल्मका क्रिएटिभ निर्देशकमा मदन थापा छन् । विनोद पौडेल र गुञ्जन

गिरी निर्माता रहेको फिल्ममा रमेश चौलागाई र हरि श्रेष्ठ सह-निर्माता रहेका छन् । फिल्मका कार्यकारी निर्माता विशाल लामा, हरि मोक्तान, कृष्ण भट्टराई, नीराजन लुईटेल र सन्देश श्रेष्ठ रहेका छन् ।

'गाईजात्रा महोत्सव' साउन २४ देखि

काठमाडौं (प्रस)- सांस्कृतिक संस्थान राष्ट्रिय नाचघरले विगतको वर्ष भन्ने यो वर्षपनि 'गाईजात्रा महोत्सव' आयोजना गर्ने भएको छ । आगामी २४ देखि ३१ सम्म आयोजना हुने महोत्सवको नाम 'गाईजात्रा महोत्सव ८२' राखिएको छ । १४ जना कर्माडियनले प्रस्तुति दिने महोत्सवमा सिस्नुपानीका अध्यक्ष लक्ष्मण गाम्नाग पनि सहभागी हुनेछन् । अन्य सुरेन्द्र केसी 'मुला साग', शिवशंकर रिजाल 'जोगिन्दर', राजा राजेन्द्र पोखरेल, हिमेश पन्त, विकास अर्याल, सरोज भण्डारी, सुजिता श्रेष्ठ, भरतमणी पौड्याल, सन्तोष थापा, सुमन कोइराला र कैलाश कार्की, दिनेश काफ्ले, खडगबहादुर पुन र सुशथा खनाल लगायत रहनेछन् ।

सांस्कृतिक पर्व गाईजात्राको महत्त्व र गरिमालाई जोगाई राख्न 'गाईजात्रा महोत्सव ८२'को आयोजना गर्न लागिएको संस्कृति संस्थानले जनाएको छ ।

एलिना र समीक्षालाई पछ्याउँदै ढकाल

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- गायक रामकृष्ण ढकालले सामाजिक सञ्जाल मार्फत अभद्र र अपमानजनक विभिन्न टिप्पणी गर्नेहरूलाई सार्वजनिक गरेका छन् । मंगलबार उनले सामाजिक सञ्जाल फेसबुकमा स्ट्याटस पोस्ट गर्दै अभद्र टिप्पणी गर्नेहरूलाई

सार्वजनिक गरेका हुन् । 'आज म कलाकार भएर ताली र गाली दुवै पचाउँदै आउने क्रममा भएको अत्याचारको पराकाष्ठाको केही नमुना सार्वजनिक गर्दैछु, उनले लेखेका छन्, अति भयो, सहनै सकिँएन यो हदसम्मको अपमान । सामाजिक सञ्जालमा नक्कली नाममा

फेक आइडी बनाएर आफूलाई पानीमाथिको ओभानो बनाउँछु, मलाई भेटाउने सक्दैनन् भन्ने भ्रम छ भने कृपया हटाई हान्नुहोस् । तपाईंहरू जस्ता अपराधीलाई कठघरामा उभ्याउन र अपराध कर्मलाई जर्बैबाट उखेल्न नै साइबर ब्यूरोको जन्म भएको हो ।

उनले आफूले सार्वजनिक गरेका केही आइडीहरू प्रहरीको कारवाहीको दायरमा र केही खोजीमा रहेको समेत बताएका छन् । यसअघि गायिका एलिना चौहान र समीक्षा अधिकारीले पनि अभद्र टिप्पणी गर्नेहरूलाई सार्वजनिक गर्दै आएका छन् ।

रंजशाला

साफ यु-२० महिला च्याम्पियनसिप

मिनाको ह्याट्रिकमा श्रीलंकाविरुद्ध नेपाल विजयी

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- मिना देउवाको ह्याट्रिकसँगै बंगलादेशमा जारी साफ यू-२० महिला च्याम्पियनसिपको आफ्नो तेस्रो खेलमा नेपालले श्रीलंकाविरुद्ध ७-० को शानदार जित हात पारेको छ । निर्धारित समयभन्दा एक घण्टा ढिला सुरु भएको खेलमा नेपालले श्रीलंकाविरुद्ध शानदार जित हात पारेको हो । नेपालले पहिलो हाफमै ५ गोलले अग्रता लिएको थियो । नेपालका लागि मिना देउवा र पूर्णमा राईले समान २ गोल गरेका थिए भने १ गोल समीक्षा मगरले गरेकी थिइन् । खेलको सातौँ मिनेटमै नेपालले अग्रता लियो । मिनाले पेनाल्टी बक्सभन्दा निकै बाहिरबाट प्रहार गरेको शक्तिशाली बलले सिधै जाली

चुम्यो । त्यसको ६ मिनेटपछि, नै नेपालले समीक्षाको गोलमा अग्रता देखाएर बनायो । मिनाले दिएको हुलमुलमा पूर्णमाको खड्गसामु पुगेको थियो । पेनाल्टी बक्सभित्रै रहेकी समीक्षाले दोस्रो वारतर्फ सुन्दर फिनिशिसि गरिन् । समीक्षाले कप्तान विर्सना चौधरीको स्थानमा सुरुआती ११ मा स्थान बनाएकी थिइन् । जारी प्रतियोगितामा यो उनको पहिलो गोल हो । ४२औँ मिनेटमा मिनाले अग्रता ३-० मा पुऱ्याइन् । माया मास्केको लामो प्रहारलाई श्रीलंकाकी गोलकिपरले पञ्च गर्दै बचाएकी थिइन् । तर, सिक्स याड बक्सनजिकबाट रिवाउन्डमा मिनाले अर्को गोल थपिन् । त्यसपछि नेपालको प्रेसिडलाई श्रीलंकाले रोक्न सकेन र पहिलो हाफको इन्जुरी समयमा थप दुई

गोल गर्दै पहिलो हाफमा ५-० गोलले अग्रता लिएको थियो । त्यसपछि, दोस्रो हाफमा सुधारिएको खेल प्रदर्शन श्रीलंकाविरुद्ध खेलको ६९ औँ मिनेटमा नेपालले एक गोल थप्यो । मिना देउवाले गरेको उक्त ह्याट्रिक गोलसँगै नेपालले अग्रतालाई ६-० मा पुऱ्याउन सफल रह्यो । सरिता कुमारीले खेलको ९१ औँ मिनेटमा फ्रिकिकमार्फत् गोल गर्दै गोलअन्तरलाई अझै फराकिलो पार्न सफल भयो । निर्धारित ९० मिनेटपछि थपिएको ५ मिनेटको इन्जुरी समयको पहिलो मिनेटमै सरिताले गोल गरेकी हुन् । त्यसपछि, भने खेलमा कुनै गोल भएन । त्यसअघि प्रतियोगिताको पहिलो खेलमा नेपालले भुटानलाई ६-१ ले पराजित गरेको थियो भने धरेलु टोली बंगलादेशसँग ३-२ले पराजित भएको थियो ।

सप्तरी प्राइड लिगको सेमिफाइनल समीकरण पूरा

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- सातौँ संस्करणको मेयर कप सप्तरी प्राइड लिग क्रिकेटको सेमिफाइनल समीकरण पूरा भएको छ । मंगलबार सम्पन्न खेलपछि कन्चनरूप राइनोज र खडक वारियर्स सेमिफाइनलमा प्रवेश गरेका छन् । यसअघि नै समूह 'ए' विजेता राजविराज राजदेवी रोयल र समूह 'बी' विजेता तिरहुट टाइगर्स अन्तिम चारमा पुगेका थिए । समूह चरणबाट राजगढ वारियर्स, हनुमाननगर हिरोज, रोयल च्यालेन्जर्स बाही वीरपुर र रूपनी राइडर्स बाहिरिएका छन् । दुवै सेमिफाइनल खेल बुधवार हुनेछन् । पहिलो खेलमा राजदेवी रोयल र खडक वारियर्स, दोस्रो खेलमा तिरहुट टाइगर्स र कन्चनरूप राइनोज खेल्नेछन् । उपाधि भिडन्त साउन १ गते विहीवार हुनेछ । पहिलो खेलमा कन्चनरूप राइनोजले हनुमाननगर हिरोजलाई ४ विकेटले हराउँदै सेमिफाइनल यात्रा सुनिश्चित गर्‍यो । ३८ रनको सामान्य लक्ष्य

राइनोजले ८४ ओभरमा ६ विकेट गुमाएर भेटायो । महानन्द यादवले १४ रन बनाए । बलिडतर्फ सम्भू मण्डल र अभिमन्यु सरदारले समान ४-४ विकेट लिए । प्लेयर अफ द म्याच मण्डल भए ।

दोस्रो खेलमा खडक वारियर्सले रोयल च्यालेन्जर्स बाही वीरपुरलाई ८ विकेटले पराजित गर्दै अन्तिम चारमा प्रवेश गर्‍यो । १२२ रनको लक्ष्य वारियर्सले १६ ओभरमा २ विकेट गुमाएर भेटायो । सन्तोष कार्कीले ६३ रन र फिर्दास अन्सारीले ४३ रनको

अविजित पारी खेले । अन्सारी अलराउण्ड प्रदर्शनका लागि प्लेयर अफ द म्याच भए । सप्तरी क्रिकेट संघद्वारा आयोजित प्रतियोगिताको विजेता टिमले २ लाख रूपैयाँ, उपविजेताले १ लाख रूपैयाँ पुरस्कार प्राप्त गर्नेछन् ।

राखेपलाई चीनद्वारा ८५ लाखको सामग्री सहयोग

काठमाडौं (प्रस)- चीनको युनान प्रादेशिक खेलकुद ब्यूरोले राष्ट्रिय खेलकुद परिषद (राखेप) लाई खेल सामग्री तथा स्वास्थ्य परिक्षण उपकरण सहयोग स्वरूप मंगलबार हस्तान्तरण गरेको छ । नेपालस्थित चिनियाँ दूतावासका डेप्युटी चिफ दि मिसन वाङ फिनले राखेपका सदस्य-सचिव टंकलाल घिसिङलाई अन्तर्राष्ट्रिय खेलकुद परिषदमा आयोजित एक कार्यक्रमबीच सामग्री हस्तान्तरण गरे । करिब ८५ लाख रूपैयाँ बराबरको विभिन्न ३४ प्रकारका सामग्री हस्तान्तरण गरिएको हो । कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै राखेपका उपाध्यक्ष धुव आचार्यले सहयोगका लागि चीन सरकारलाई धन्यवाद दिँदै सामग्रीले खेलाडीको प्रशिक्षणमा सहयोग पुग्ने विश्वास व्यक्त

गरे । सदस्य-सचिव टंकलाल घिसिङले नेपाल र चीनबीच शैक्षिक क्षेत्रमा राम्रो सम्बन्ध स्थापित भएको बताउँदै हरेक वर्ष सहयोगले निरन्तरता पाउने प्रतिबद्धता पाएको बताए । सदस्य-सचिव घिसिङले २० औँ एसियाली खेलकुद आउन १३ महिना मात्र बाँकी रहेकाले यो समय पँचिलो भएको बताउँदै दृढ संकल्पकासाथ प्रशिक्षण अगाडि बढाउनु पर्नेमा जोड दिए । उनले अर्को दुई हप्ताको अवधिमा मिसन- २०२६ अन्तर्गत राष्ट्रिय टिम तयारीमा रहेका खेलाडीहरूको शारीरिक र खेलगत अवस्थाको परिक्षण गरिने बताउँदै त्यसपछि खेल संघसँग समन्वय गरी प्रशिक्षणलाई अगाडि बढाउने बताए ।

डेप्युटी चिफ दि मिसन वाङले सहयोगले नेपाली खेलकुदको विकास थोरै भएपनि टेवा पुग्ने बताउँदै विगतमा पनि खेल क्षेत्रमा सहयोग गरेको स्मरण गरे । युवा तथा खेलकुद मन्त्रालयका सह-सचिव रामचरित्र मेहताले चीन सरकारले विगतका दिनमा सहयोग गर्दै आएको बताए । कार्यक्रममा चिनियाँ दूतावासका कन्सुल वाङ दोङ, राखेप कार्यकारी समितिकी सदस्य सुवर्ण श्रेष्ठ, राखेपका सदस्य अञ्जन धमला, प्रकाशकुमार कुसारी र हिमालकुमार श्रेष्ठ, विभिन्न विभागका प्रमुख, मिसन-२०२६ अन्तर्गत राष्ट्रिय टिम तयारीमा रहेका खेलाडी, प्रशिक्षकलगायतको उपस्थिति रहेको थियो ।

पाकिस्तानको सिन्ध प्रान्तस्थित हैदराबादमा भारी मनसुनी वर्षापछि बाढीले भरिएको सडकबाट बाटो काटिरहेका यात्रुहरू। जुलाई १४ मा जारी गरिएको सरकारी तथ्यांकअनुसार जुनको अन्त्यतिर आइपुगेदेखि पाकिस्तानमा मनसुनी वर्षाका कारण दर्जनौं बालबालिकासहित ११० जनाभन्दा बढीको मृत्यु भएको छ। तस्वीर: एएफपी

तीन देशका अन्तरिक्षयात्रीहरूका लागि निजी अन्तरिक्ष उडान प्रशान्त महासागरमा अवतरण

केप क्यानाभेरल (फ्लोरिडा)- भारत, पोल्याण्ड र हंगेरीबाट ४० वर्षभन्दा बढी समयपछि पहिलो अन्तरिक्षयात्रीहरू समावेश गरेको निजी अन्तरिक्ष उडान मंगलवार प्रशान्त महासागरमा अवतरणसँगै समाप्त भएको छ।

उनीहरूको स्पेसएक्स क्याप्सुल सोमवार अन्तरिक्ष अन्तरिक्ष स्टेसनबाट अलग भएको थियो र २४ घण्टाभन्दा कम समयमा दक्षिणी

क्यालिफोर्नियाको तटमा समुद्रमा प्यारासूटको सहायताले अवतरण गरेको थियो। चार जनाको टोलीले लगभग तीन हप्ताअघि हचुसकम्पनी एक्सओम स्पेसद्वारा चार्टर्ड उडानमा प्रक्षेपण गरेको थियो।

सबैभन्दा अनुभवी अमेरिकी अन्तरिक्षयात्री एक्सओमकी पेगी हिवटसनले कमाण्डरका रूपमा सेवा गरे। उनीसँग भारतका शुभांशु शुक्ला, पोल्याण्डका स्लावोस्ज उज्जान्स्की-

विस्निएन्स्की र हंगेरीका तिबोर कापु थिए। उनीहरूका देशहरूले मिसनका लागि प्रत्येकले छ करोड ५० लाख डलरभन्दा बढी तिरेका थिए।

भ्रमण गर्ने अन्तरिक्ष यात्रीहरूले आफ्नो सम्पदाको उत्सव मनाउँदै कक्षमा दर्जनौं प्रयोगहरू सञ्चालन गरे। भारत, पोल्याण्ड र हंगेरीले अन्तिमपटक सन् १९७० र सन् १९८० को दशकको अन्त्यमा सोभियतहरूसँग अन्तरिक्षमा प्रक्षेपण गरेका थिए।

यो सन् २०२२ पछि परिक्रमा चौकीमा एक्सओमको चौथो मिसन थियो र नासाको थप व्यवसाय र मानिसहरूका लागि ठाउँ खोल्ने चलि रहेको प्रयासको एक हिस्सा हो। कम्पनी हालको स्टेसन प्रतिस्थापन गर्न आफ्नै अन्तरिक्ष स्टेसनहरू विकास गर्ने धेरैमध्ये एक हो। नासाले ३० वर्षभन्दा बढी सञ्चालनपछि सन् २०३० मा चौकी त्याग्ने योजना बनाएको छ। रासस/एपी

बोइङ जेटहरूमा इन्धन स्विकर्ण गर्न आदेश

नयाँदिल्ली- गत महिना एयर इण्डिया जेट दुर्घटनामा २६० जनाको मृत्यु भएपछि बोइङका धेरै मोडलमा इन्धन स्विकर्णको छानविन गर्न भारतले आफ्ना एयरलाइन्सहरूलाई आदेश दिएको छ।

भारतको विमान दुर्घटना अनुसन्धान व्युरोले शनिवार जारी गरेको प्रारम्भिक प्रतिवेदनले उडान भरेको केही समयपछि स्विकर्ण रन पोइसनबाट कटअफमा फिल्टर भएको पत्ता लगाएको छ। प्रतिवेदनले जुन १२ को विपत्तिका लागि कुनै निष्कर्ष वा विभाजनको दोष दिएको छैन, तर एक पाइलटले अर्का पाइलटलाई किन इन्धन कटौती गरे भनेर सोधेको र दोस्रो पाइलटले आफूले नगरेको जवाफ दिएको संकेत गरेको छ।

भारतको नागरिक उड्डयन महानिर्देशालय (डिजिसिए)

ले सोमवार ७८७ र ७३७ सहित धेरै बोइङ मोडलको इन्धन नियन्त्रण स्विकर्ण लक्ष्य गर्ने सुविधाको अनुसन्धान गर्न आदेश जारी गरेको छ। बोइङले आफ्ना जेटहरूमा इन्धन स्विकर्ण लक्ष्य सुरक्षित रहेको अपरेटरहरूलाई सुचित रहेको जानकारी दिएपछि यो आदेश आएको हो।

तर यो अमेरिकी संघीय उड्डयन प्रशासनले जारी गरेको विशेष उड्डयनयोग्यता सूचना बुलेटिन (एसएआइबी) अनुसार थियो, जसले लक्ष्य गलत तरिकाले सार्न नसकिने सुनिश्चित गर्न निरीक्षण गर्न सिफारिस गरेको थियो।

धेरै भारतीय र अन्तर्राष्ट्रिय एयरलाइन्सले पहिले नै इन्धन स्विकर्णको आफ्नै निरीक्षण सुरु गरिसकेका छन्।

'यो डिजिसिएको ध्यानमा आएको छ, अन्तर्राष्ट्रिय साथै घरेलुसहित धेरै अपरेटरले

एसएआइबीका अनुसार उनीहरूको विमान फिल्टरमा निरीक्षण सुरु गरेका छन्,' डिजिसिएले एक विज्ञापितमा भनेको छ।

एसएआइबीको दृष्टिकोणमा, प्रभावित विमानका सबै एयरलाइन्स अपरेटरले जुलाई २१ सम्म निरीक्षण पूरा गर्नुपर्ने डिजिसिएले भनेको छ।

बोइङ ७८७-८ डिमलाइनर पश्चिमी भारतको अहमदाबादबाट लण्डन जाँदै गर्दा दुर्घटना भएको थियो। दुर्घटनापछि विमानमा सवार २४२ जनामध्ये एकबाहेक र जर्मिनमा रहेका १९ जनाको मृत्यु भएको थियो।

सोमवार कर्मचारीहरूलाई लेखेको पत्रमा एयर इण्डियाका सिइओ क्याम्पबेल विल्सनले दुर्घटनाको अनुसन्धान जारी रहेको र 'समयपूर्व निष्कर्ष' मा पुग्न मूर्च्छापूर्ण हुने बताएका छन्। रासस/एएफपी

बेइजिङमा लाभरोभ र सीबीच भेट

मस्को- रूसी विदेशमन्त्री सर्गेई लाभरोभले मंगलवार बेइजिङमा चीनका राष्ट्रपति सी चिनफिङसँग भेटवार्ता गरेको मस्कोले जनाएको छ। यो भेटवार्ता सांघाई सहयोग संगठनको बैठकमा भाग लिन आएका शीप रूसी कूटनीतिज्ञको भ्रमणका क्रममा भएको हो।

'शीले चिनियाँ राजधानीमा लाभरोभलाई सांघाई सहयोग संगठन (एससिओ)को विदेशमन्त्रीहरूको परिषद्को बैठकमा उनको सहभागिताको एक भागका रूपमा स्वागत गर्नुभयो,' रूसको विदेश मन्त्रालयले एक विज्ञापितमा भनेको छ।

एससिओ शिखर सम्मेलन र दोस्रो विश्वयुद्धको वार्षिकोत्व समारोहमा सहभागी हुन रूसी राष्ट्रपति भ्लादिमिर पुटिनको चीन भ्रमणको तयारीसहित उच्चतम र उच्चस्तरमा द्विपक्षीय राजनीतिक सम्पर्कका धेरै मुद्दामा छलफल गरिएको पनि मन्त्रालयले बताएको छ। चिनियाँ राष्ट्रपतिले एससिओका विदेशमन्त्रीहरूसँग 'सामान्य बैठक' गरेपछि लाभरोभलाई भेट गरेको रूसको तास समाचार एजेन्सीले जनाएको छ।

लाभरोभले आइतवार आफ्ना चिनियाँ समकक्षी वाङ यीसँग युकेन र संयुक्त राज्य

अमेरिकासँगको सम्बन्धका बारेमा छलफल गरेका थिए। रूसी विदेशमन्त्री उत्तर कोरियाको भ्रमणपछि चीन आएका हुन्। उत्तर कोरियामा रहेका उनले युकेनसँगको द्वन्द्वमा समर्थनको आश्वासन प्राप्त गरेका थिए।

मस्कोको कूटनीतिक र आर्थिक सहयोगी बेइजिङले रूस र युकेनबीचको द्वन्द्वमा तटस्थ भएको दावी गरेको छ। चीनले रूसको तीन वर्षभन्दा लामो सैन्य अभियानको कहिल्यै निन्दा गरेको छैन न आफ्नो सेना फिर्ता लिन आह्वान गरेको छ। युकेनका धेरै सहयोगीले बेइजिङमाथि मस्कोलाई समर्थन गरेको विश्वास गर्छन्।

चीनले नियमितरूपमा लडाईं अन्त्य गर्न आह्वान गरेको छ भने युकेनलाई हतियार प्रदान गरेर पश्चिमी देशहरूले द्वन्द्वलाई लम्बाएको आरोप लगाएको छ। बेइजिङले लामो समयदेखि १० सदस्यीय सांघाई सहयोग संगठनलाई नाटो जस्ता पश्चिमी नेतृत्वका शक्ति समूहहरूको प्रतिकारको रूपमा प्रस्तुत गर्न खोजेको छ भने राजनीति, सुरक्षा, व्यापार र विज्ञानमा यसका सदस्य देशहरूबीच सहयोग बलियो बनाउन जोड दिएको छ। रासस/एएफपी

विद्रोहको परिणाम नियन्त्रण गर्न संघर्ष गर्दै बंगलादेश

ढाका- गत वर्ष पूर्वप्रधानमन्त्री शेख हसिनालाई विद्यार्थी नेतृत्वको विद्रोहमा सत्ताबाट हटाइएपछि र उनको १५ वर्षको शासनको अन्त्य गरेर उनलाई भारत भन्नु बाध्य पारिएपछि बंगलादेश नयाँ सुरुआतको सम्भावनामा थियो।

नयाँ अन्तरिम सरकारका प्रमुखका रूपमा नोबेल शान्ति पुरस्कार विजेता मुहम्मद युनुसले सन् २०२४ जुलाई १५ मा सुरु भएको हिंसासा सयौंको मृत्यु भएपछि लोकतन्त्रमा फर्कन, चुनावी र संवैधानिक सुधारहरू सुरु गर्न र सडकमा शान्ति पुनर्स्थापना गर्न विश्वसनीय चुनाव गर्ने वाचा गरेका थिए। एक वर्षपछि युनुसको नेतृत्वमा रहेको प्रशासनले विद्रोहको परिणाम नियन्त्रण गर्न संघर्ष गरिरहेको छ। बंगलादेश बहुदो राजनीतिक अनिश्चितता, धार्मिक धुवीकरण र चुनौतीपूर्ण कानून र व्यवस्थाको स्थितिमा फसेको छ।

अराजक राजनीतिक परिदृश्य

बंगलादेशमा लोकतन्त्रको भविष्यका बारेमा ठूलो अनिश्चितता छ। हसिनालाई अपदस्थ गर्ने विद्यार्थी प्रदर्शनकारीहरूले दुई प्रमुख वंशवादी राजनीतिक दलहरू बंगलादेश नेसलिस्ट पार्टी (बिएनपी) र हसिनाको अवामी लिगको अत्यधिक प्रभाव तोड्ने वाचा गर्दै नयाँ राजनीतिक दल गठन गरेका थिए।

पार्टीका विरोधीहरूले यसलाई युनुसको नेतृत्वमा रहेको प्रशासनको नजिक रहेको र राज्य संस्थाहरूको प्रयोग गरेर राजनीतिक लाभका लागि अराजकता सिर्जना गरेको आरोप लगाएका छन्। यसैबीच देशको सबैभन्दा ठूलो इस्लामी पार्टी जमात-ए-इस्लामी हसिनाको सरकारले एक दशकभन्दा बढी समयदेखि दमन गरेपछि राजनीतिमा फर्किएसँगै बंगलादेशको राजनीतिक परिदृश्य अझ खण्डित भएको छ। विद्यार्थी नेतृत्वको पार्टीसँग गठबन्धन गरेर यसले मे महिनामा प्रतिवन्धित अवामी लिगले छोडेको शून्यता भर्न प्रयास गरिरहेको छ। अवामी लिगका नेता हसिनाले मानवताविरुद्धको अपराधका लागि मुद्दाको सामना गरिरहेकी छन्। सन् १९९५ मा पाकिस्तानबाट बंगलादेशको स्वतन्त्रताको विरोध गर्ने जमात-ए-इस्लामीको शक्ति अज्ञात छ।

विपन्नता र जमात-ए-इस्लामी पार्टी

दुवै अहिले प्रशासन, न्यायपालिका र विश्वविद्यालय क्याम्पसमासमेत वर्चस्व स्थापना गर्न आपसमा द्वन्द्वमा छन्। उनीहरूले नयाँ संसदीय चुनावको समयलाई लिएर पनि फरक मत राखेका छन्। युनुसले अर्को वर्ष अप्रिलमा चुनाव हुने घोषणा गरेका छन्, तर खराब कानून र व्यवस्थाको स्थिति र यसमा स्पष्ट राजनीतिक सहमतिका कमीले भ्रम सिर्जना गरेको छ। बंगलादेशका राज्य संस्थाहरूको प्रयोग गरेर राजनीतिक लाभका लागि अराजकता सिर्जना गरेको आरोप लगाएका छन्। यसैबीच देशको सबैभन्दा ठूलो इस्लामी पार्टी जमात-ए-इस्लामी हसिनाको सरकारले एक दशकभन्दा बढी समयदेखि दमन गरेपछि राजनीतिमा फर्किएसँगै बंगलादेशको राजनीतिक परिदृश्य अझ खण्डित भएको छ। विद्यार्थी नेतृत्वको पार्टीले लोकतन्त्र र समृद्धि पुनर्स्थापना गर्न ठूलो अपेक्षाहरूको सामना गर्नुपर्नेछ। तर यो विशेषगरी सार्वजनिक जनादेशविना एक अनिर्वाचित सरकारका रूपमा गर्न कठिन छ।

विपन्नता र जमात-ए-इस्लामी पार्टी

दुवै अहिले प्रशासन, न्यायपालिका र विश्वविद्यालय क्याम्पसमासमेत वर्चस्व स्थापना गर्न आपसमा द्वन्द्वमा छन्। उनीहरूले नयाँ संसदीय चुनावको समयलाई लिएर पनि फरक मत राखेका छन्। युनुसले अर्को वर्ष अप्रिलमा चुनाव हुने घोषणा गरेका छन्, तर खराब कानून र व्यवस्थाको स्थिति र यसमा स्पष्ट राजनीतिक सहमतिका कमीले भ्रम सिर्जना गरेको छ। बंगलादेशका राज्य संस्थाहरूको प्रयोग गरेर राजनीतिक लाभका लागि अराजकता सिर्जना गरेको आरोप लगाएका छन्। यसैबीच देशको सबैभन्दा ठूलो इस्लामी पार्टी जमात-ए-इस्लामी हसिनाको सरकारले एक दशकभन्दा बढी समयदेखि दमन गरेपछि राजनीतिमा फर्किएसँगै बंगलादेशको राजनीतिक परिदृश्य अझ खण्डित भएको छ। विद्यार्थी नेतृत्वको पार्टीले लोकतन्त्र र समृद्धि पुनर्स्थापना गर्न ठूलो अपेक्षाहरूको सामना गर्नुपर्नेछ। तर यो विशेषगरी सार्वजनिक जनादेशविना एक अनिर्वाचित सरकारका रूपमा गर्न कठिन छ।

यसैबीच, इस्लामवादी गुटहरूले सत्ताका लागि प्रतिस्पर्धा गरिरहेका छन्। गुटमध्ये केहीले महिला अधिकारमा परिवर्तन प्रस्तावित गरेका छन् र शरिया कानून लागू गर्न माग गरेका छन्। तिनीहरूमध्ये धेरैले विपन्नता वा जमात-ए-इस्लामीजस्ता ठूला दलसँग गठबन्धन बनाउने योजना बनाइरहेका छन्। बंगलादेश मुस्लिम बहुल भएता पनि त्यस्ता गुटहरूले ऐतिहासिकरूपमा महत्त्वपूर्ण चुनावी समर्थन प्राप्त गर्न संघर्ष गरेका छन् र तिनीहरूको उदयले देशको राजनीतिक परिदृश्यलाई थप खण्डित गर्ने अपेक्षा गरिएको छ।

कूटनीतिक परिवर्तन र विश्व शक्तिहरूसँग सन्तुलन

हसिनाको १५ वर्षको शासनकालमा बंगलादेश दक्षिण एसियामा भारतको सबैभन्दा नजिकको साझेदार थियो। उनको पतनपछि युनुसको नेतृत्वको प्रशासन चीनसँग नजिक गएको छ। चीन यस क्षेत्रमा भारतको मुख्य प्रतिद्वन्दी हो।

युनुसको पहिलो राजकीय भ्रमण मार्चमा चीनको थियो। त्यो भ्रमणले उनलाई लगानी, ऋण र अनुदान प्राप्त गरायो। अर्कोतिर भारत आफ्नो पुरानो सहयोगी हसिनाको निष्कासनबाट क्रोधित छ र उनलाई सुपर्दागी गर्ने ढाकाको अनुरोधको जवाफ दिएको छैन। हसिनाको पतनपछि भारतले बंगलादेशीहरूलाई भिसा दिन रोकेको छ।

विश्वव्यापीरूपमा युनुसलाई पश्चिम र संयुक्त राष्ट्रसंघको बलियो समर्थन रहेको देखिन्छ र बंगलादेशले आफ्नो विदेश नीति जारी राख्ने देखिन्छ, जसले लामो समयदेखि धेरै विदेशी शक्तिहरूबीच सन्तुलन खोज्ने प्रयास गरेको छ।

कुगलम्यानका अनुसार देशको सबैभन्दा ठूलो चुनौती 'ट्रम्प फ्याक्ट' हुनसक्छ।

जनवरीमा, ट्रम्प प्रशासनले बंगलादेशलाई युएसएड कोषहरू निलम्बन गर्नुपर्नेछ। बंगलादेशले हसिनाको पतनपछि महत्त्वपूर्ण पुनर्निर्माण अवधिमा अमेरिकी समर्थनको महत्त्वपूर्ण स्तर खोजेको थियो। ढाकाले अब अपरम्परागत अमेरिकी प्रशासनसँग आफ्ना सम्बन्धहरूलाई पुनः व्यवस्थित गर्नुपर्नेछ, जसले बंगलादेशलाई मुष्कतयता व्यापारिक दृष्टिकोणबाट हेर्नेछ, कुगलम्यान भन्छन्। रासस/एपी

ऊर्जा क्षेत्रमा लगानीमैत्री वातावरण बनाउन सभापति देउवाको आग्रह

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- नेपाली कांग्रेसका सभापति तथा पूर्वप्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवाले स्वदेशी र विदेशी लगानीकर्ताले नेपालमा हुक्कका साथ लगानी गर्न सक्ने वातावरण तयार पार्नुपर्नेमा जोड दिएका छन्।

स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादकहरूको संस्था, नेपाल (इपान) को २३औं वार्षिक साधारणसभामा सभापति देउवाले लगानीकर्तालाई सहज र सरल प्रक्रियाबाट ऊर्जा क्षेत्रमा लगानी गर्ने वातावरण तयार गरेमा निजी लगानी प्रोत्साहन गर्न सकिने बताए। उनले स्वदेशीमा उत्पादित विद्युत्को खपत र व्यापार गर्ने प्रमुख दायित्व सरकारको भएको उल्लेख गर्दै नेपालमा उत्पादित विद्युत्को नेपालमा नै खपत बढाउने लक्ष्य राख्नुपर्ने तथा बढी भएको विजुली निर्यात गर्न सकिने बताए।

'जलविद्युत्मा लगानीका लागि निजी क्षेत्र र जनताको समेत सक्रिय सहभागिता रहेको छ। जलविद्युत् आयोजनामा आईपीओ रोक्नु गलत छ। अब धितोपत्र बोर्डले चाँडै शेयर निष्कासन प्रक्रिया अघि बढाउनुपर्छ,' सभापति देउवाले भने, 'लगानीका लागि आउनेलाई सहज र सरल माध्यमबाट लगानी गर्ने वातावरण बनाउनुपर्छ। लगानीकर्तालाई दुख दिनु हुँदैन।'

नेपालको आर्थिक र सामाजिक विकासमा पनि निजी क्षेत्रको महत्वपूर्ण भूमिका रहेको उल्लेख गर्दै सभापति

लविद्युत् आयोजनामा निजी क्षेत्रको संलग्नतासम्बन्धी नीति कार्यान्वयनमा देखिएका कमजोरी सच्याएर निजी क्षेत्रलाई थप प्रोत्साहन गर्न तथा उत्पादन बृद्धिमा सहयोग गर्नुपर्नेमा जोड दिए।

सभापति देउवाले ऊर्जा क्षेत्रलाई नेपालको प्रकृतिले दिएको महत्वपूर्ण सम्पत्तिको सञ्चालन दिने प्रिन्सिपल (होर् त ऊर्जा) तर्फ थप ध्यान केन्द्रित गर्दै सम्भावना विस्तार गर्नुपर्ने बताए।

'अहिले उत्पादित विद्युत्को खपत बढाउनु र व्यापार सुनिश्चित गर्नु सरकारको दायित्व हो,' उनले भने, 'यसका लागि निजी क्षेत्रलाई सहभागी गराउनु जरुरी छ। स्वदेशी तथा विदेशी लगानीकर्ताले हुक्कसँग लगानी गर्न सक्ने वातावरण सुनिश्चित गर्नुपर्छ।' निजी क्षेत्रको योगदानका कारण मुलुकमा 'लोडसेडिङ' अन्त्य भएको सभापति देउवाको भनाइ थियो। जलविद्युत् आयोजनालाई सहज बनाउन समयमै इआइए स्वीकृत भइरहेको छ।

कार्यक्रममा वन तथा वातावरणमन्त्री ऐनबहादुर शाही ठकुरीले मन्त्रालयले वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन (इआइए) तथा प्रतिवेदनहरू समयमै स्वीकृत गर्दै जलविद्युत् आयोजना सहज सञ्चालनमा सहयोग पुऱ्याइरहेको बताए। उनले जलविद्युत् क्षेत्र नेपालको ऊर्जा सुरक्षाको मेरुदण्ड रहेको र यस क्षेत्रको दिगो

विकासका लागि वन तथा वातावरण मन्त्रालय निरन्तर प्रतिबद्ध रहँदै आएको बताए। नेपालमा जलविद्युत्को सम्भावना अपार रहेको र यो सम्भावनालाई मूर्त रूप दिन सक्नु भनेको देशको ऊर्जा आवश्यकता पूर्ति गर्नाका साथै आर्थिक समृद्धिको मूल आधार तयार गर्नु रहेको उनको भनाइ थियो।

'जलविद्युत् आयोजना निर्माणका लागि आवश्यक पर्ने वन क्षेत्र हस्तान्तरण तथा प्रयोग स्वीकृतिमा शीघ्रता र प्रभावकारिता अपनाइएको छ,' मन्त्री शाहीले भने, 'मन्त्रालयले वातावरणमैत्री विकासको सिद्धान्तअनुरूप जलविद्युत् आयोजनाको वातावरणीय दायित्व सुनिश्चित गर्दै, दिगो विकासको मार्ग प्रशस्त गरिरहेको छ।'

वन क्षेत्रमा निर्माण हुने जलविद्युत् आयोजनाका लागि 'डिजिटल' वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन अनुमतिपत्राणी लागू गर्ने कार्य अघि बढाइएको मन्त्री शाहीले जानकारी दिए। जैविक विविधता र वातावरणीय सन्तुलन कायम गर्दै जलविद्युत् आयोजना विकास गर्न आवश्यक रणनीति र कार्यनीति तयार पार्ने प्रक्रियामा मन्त्रालय सक्रिय रहेको उनको भनाइ थियो।

'जलविद्युत् आयोजना प्रभावित क्षेत्रमा तथा वृक्षरोपण तथा वातावरणीय सुधारका कार्यक्रमहरू सञ्चालनमा ल्याइएका छन्, जलविद्युत् क्षेत्रको विकासमा देखापरेका प्रमुख चुनौती छन्,' मन्त्री शाहीले भने,

ऊर्जा विकासमा सहजीकरण गर्न माग

काठमाडौं (प्रस)- स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादकहरूको संस्था, नेपाल (इपान)को २३औं वार्षिक साधारणसभा मंगलवार यहाँ सम्पन्न भएको छ। साधारणसभामा सरोकारवालाको ऊर्जा विकासमा सहजीकरणको माग गरेका छन्। कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै सांसद जनादैन शर्माले आर्थिक विकासलाई माथि उकास्ने आधार नै ऊर्जा क्षेत्र रहेकाले 'आईपीओ' निष्कासनमा ढिलाइ गर्न नहुने बताए। 'अनावश्यक रूपमा जलविद्युत् आयोजना दर्ता गर्नु हुँदैन। खोला किनने र आयोजना नचलाउने प्रवृत्ति बढेको छ। अनि जसले लगानी गरेर चलाउन सक्ने क्षमता छ उसले खोला नपाउने अवस्था छ। यसलाई रोकियोस्,' उनले भने, 'उत्पादन गर्न सक्ने क्षमता भएकालाई मात्रै आयोजनाको लाइसेन्स दिइयोस्।'

'परियोजनाको स्वीकृति प्रक्रियालाई छरितो र प्रभावकारी बनाउन वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन तथा जलविद्युत् आयोजना निर्माणका लागि आवश्यक पर्ने वन क्षेत्रको जग्गा हस्तान्तरण तथा प्रयोग स्वीकृतिमा शीघ्रता 'फास्ट ट्र्याक'मा गर्नुपर्छ। वातावरणीय मापदण्डलाई स्पष्ट, वैज्ञानिक र व्यावहारिक बनाउँदै सहजीकरण गरिनुपर्छ।'

वन संरक्षण र जलविद्युत् विकासबीचको सन्तुलन कायम राख्ने नीति बनाउन आवश्यक रहेको र स्थानीय तह, सङ्घीय निकाय, निजी क्षेत्र र सरोकारवाला निकायबीच प्रभावकारी समन्वय गर्नुपर्ने मन्त्री शाहीले बताए। उनका अनुसार परियोजना प्रभावित क्षेत्रका समुदायको हित सुनिश्चित गर्दै सामाजिक तथा वातावरणीय उत्तरदायित्वलाई सशक्त रूपमा कार्यान्वयन गर्नुपर्ने र नेपालको जलविद्युत् क्षेत्रले मुलुकको समग्र आर्थिक विकासमा महत्वपूर्ण योगदान दिन सक्छ।

'बाढीबाट क्षतिग्रस्त आयोजनाबाट ९० मेगावाट सञ्चालनमा'

प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइमन्त्री दीपक खड्काले रसुवाको भोटेकोशी नदीमा आएको बाढीबाट अवरुद्ध जलविद्युत् आयोजनामध्ये करिब ९० मेगावाट क्षमता बराबरको आयोजना सञ्चालनमा ल्याउन थालिएको बताएका छन्।

राष्ट्रियसभाको मंगलवार बैठकमा सांसदहरूको सवालको जवाफ दिँदै मन्त्री खड्काले यस बाढीबाट क्षति पुगेका चिलिमे, देवीघाट, त्रिशूली, सूर्यकुण्ड, बुढुभूमि, अपरमौलुङलगायतका कुल ९० मेगावाट क्षमता बराबरका जलविद्युत् आयोजना सञ्चालनमा ल्याइएको जानकारी दिए। उनले ६० मेगावाट क्षमताको त्रिशूली 'ए' जलविद्युत् आयोजना केही दिनमा नै सञ्चालन हुने जानकारी गराए।

यस्तै बढी क्षमताका आयोजनालाई चाँडो सञ्चालनमा ल्याउन काम सुरु भइसकेको मन्त्री खड्काले भनाइ थियो। 'सबैभन्दा बढी क्षति भएको १११ मेगावाट क्षमताको रसुवागढी जलविद्युत् आयोजना सञ्चालनलाई सञ्चालनमा ल्याउन केही समय लाग्छ,' उनले भने,

'बाढीबाट उक्त आयोजनामा बढी क्षति पुगेको थियो। यसको 'हेडवर्क'मा पूर्णरूपले क्षति पुगेको छ। यसलाई सकेसम्म चाँडो सञ्चालनमा ल्याउनेगरी काम सुरु गरिसकेका छौं।'

सभाको अघिल्लो बैठकमा मन्त्री खड्काले रसुवा बाढीबाट त्रिशूली नदी करिडोरमा सञ्चालनमा रहेका विद्युत् आयोजना र प्रसारण संरचनामा गम्भीर क्षति हुँदा त्यसबाट करिब २६० मेगावाट राष्ट्रिय प्रसारण प्रणालीमा विच्छेद रहेको जानकारी दिएका थिए।

उनले अहिले उक्त क्षेत्रमा बाढीको बहाव केही घट्दो क्रममा रहे पनि जोखिम यथावत् रहेको भन्दै सचेत रहन आग्रह गरे।

विस्तृत अध्ययन तथा मूल्यांकन कार्य अघि बढाइएको जानकारी दिँदै मन्त्री खड्काले सावधानीका सबै उपाय अवलम्बन गरेको उल्लेख गरे। 'पूर्वसूचना प्रणालीलाई थप प्रविधिमैत्री, सक्रिय र प्रभावकारी बनाउँछौं,' उनले भने, 'हिमतालको जोखिम मूल्यांकन तथा अनुगमनलाई संस्थागत गर्नुपर्ने आवश्यकता छ।'

नागरिक लगानी कोषको उपदान तथा पेन्सन योजनामा नेसनल लघुवित्त आबद्ध

काठमाडौं (प्रस)- नागरिक लगानी कोषले सञ्चालन गरेको उपदान तथा पेन्सन योजनामा नेसनल लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड आबद्ध भएको छ।

उक्त लघुवित्तमा कार्यरत करिब ६ सय जना कर्मचारी सो योजनामा आबद्ध हुने सम्बन्धी सम्झौतामा कोषको तर्फबाट कार्यकारी निर्देशक पर्वत कुमार कार्की र लघुवित्तको तर्फबाट प्रमुख कार्यकारी अधिकृत रामबहादुर यादवले हस्ताक्षर गरेका हुन्। कोषको यस योजनामा

संगठित संस्था तथा त्यस्ता संस्थाका कर्मचारीहरू सहभागी हुन सक्ने व्यवस्था रहेको छ। यसअन्तर्गत योगदानमा वा गैर योगदानमा आधारित भएर संघ-संस्थाले उपदान कोष व्यवस्थापन गर्न सक्नेछन्।

सोही व्यवस्था अनुसार 'ध' वर्गको राष्ट्रिय स्तरको उक्त लघुवित्त कोषको उपदान योजनामा आबद्ध भएको हो। लघुवित्तले हाल देशभर १८५ शाखामार्फत ७४ जिल्लामा २ लाख ४१ हजार घर परिवारमा लघुवित्त सेवा प्रदान गर्दै आइरहेको छ।

"दृश्य अरु प्रष्ट, कले स्पष्ट, खबर कल सुलस्त, तथ्य अरु हुन्छत"

१८औं वार्षिकोत्सव

एभिन्सुज खबर HD को १८औं वार्षिकोत्सवको अवसरमा हामी हाम्रा दर्शक, विज्ञापनदाता, विज्ञापन एजेन्सी, टेलिभिजन संकेत वितरकहरू कन्टेन्ट पार्टनर, सम्पूर्ण पत्रकार, प्राविधिक, कर्मचारी एवं शुभ-चिन्तकहरूमा हार्दिक नमन अर्पण गर्दछौं।

एभिन्सुज १८ औं वार्षिकोत्सवको यस अवसरमा हामीले सफलतापूर्वक बिताएका १८ वसन्त जसरी 'राष्ट्र, राष्ट्रियता र जनता प्रति समर्पित गरेका छौं। त्यसरी नै आउने यूगौ-यूग 'देश, देशबासी र राष्ट्रियता' प्रति समर्पित रहि रहनेछौं।

भवदिय, भास्कर राज राजकर्णिकार अध्यक्ष, एभिन्सुज खबर HD

Avenues Networks Private Limited, Avenues Plaza 03, Sankha Marga, Maharajjung, Kathmandu, Nepal
Tel.: 01-4017700, 4017701, P.O.Box: 3636, Email: marketing.avenueskhabar@gmail.com, Website: www.avenues.tv

"दृश्य अरु प्रष्ट, कले स्पष्ट, खबर कल सुलस्त, तथ्य अरु हुन्छत"

१८औं वार्षिकोत्सव

एभिन्सुज खबर HD को १८ औं वार्षिकोत्सवको अवसरमा सम्पूर्ण टेलिभिजन परिवारलाई हार्दिक बधाई ज्ञापन गर्दै आगामी यात्रा थप सशक्त र सफल रहोस् भनी शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

कृष्ण कार्की
प्रबन्ध निर्देशक
तथा प्रभाव पब्लिकेसन प्रा.लि. परिवार